

ევროკავშირი
საქართველოსთვის

Project funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების სახელმძღვანელო

2023

Action implemented by:

სსიპ პარკოს/დავით იფორაძისა და მანუჩარის ცენტრი

საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების სახელმძღვანელო მომზადდა ევროკავშირი გარემოსთვის (EU4Environment) პროგრამის ფარგლებში, რომელიც დაფინანსებულია ევროკავშირის მიერ და იმპლემენტირებულია OECD-ის, UNECE-ის, UNEP-ის, UNIDO-სა და მსოფლიო ბანკის მიერ. სახელმძღვანელო მომზადებულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრისა (UNEP-ის იმპლემენტაციის პარტნიორი საქართველოში) და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს მხარდაჭერით, UNEP-ის დახმარებით.

სახელმძღვანელოს ავტორი:

ნათო ბერიძე — EU4Environment პროექტის ჯგუფის ეროვნული სამართლის ექსპერტი

სახელმძღვანელოზე მუშაობდნენ:

ერიქს მეზალისი — EU4Environment-ის პროექტის ჯგუფის საერთაშორისო სამართლის ექსპერტი

ფარიდ იაკერი — გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (UNEP)

ლესია ნიკოლაევა — გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (UNEP)

სახელმძღვანელოს მუშაობის პროცესს ხელმძღვანელობდნენ:

თამარ ალადაშვილი — გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორი

კახა დემეტრაშვილი — სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე, პროფესორი

დიზაინერი:

ამირან ქინქლაძე — გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის გრაფიკული დიზაინერი

სახელმძღვანელოში გამოთქმული მოსაზრებები წარმოადგენს მხოლოდ ავტორის მოსაზრებებს და არ შეიძლება აღქმულ იქნეს, როგორც ევროკავშირის ან მისი წევრების ან აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების მთავრობების ან იმპლემენტაციის პარტნიორების ოფიციალურ მოსაზრებებად. ეს დოკუმენტი და დოკუმენტში მოცემული ნებისმიერი რუკა, წარმოდგენილია იმ რწმენით, რომ არ აზიანებს რომელიმე ტერიტორიის სტატუსს ან სუვერენიტეტს, საერთაშორისო საზღვრებსა და საზღვრების დელიმიტაციას და ნებისმიერი ტერიტორიის, ქალაქის ან ადგილის სახელწოდებას.

ეს დოკუმენტი შემუშავებულ იქნა ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერით.

დასაშვებია ამ დოკუმენტის ტექსტის გამოყენება წყაროს მითითების პირობით. აღნიშნული დოკუმენტის გაყიდვა აკრძალულია. გთხოვთ, ამ პუბლიკაციის ციტირება მოახდინეთ შემდეგი სახით:

EU4Environment (2023), საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების სახელმძღვანელო.

© 2023, UNEP. ყველა უფლება დაცულია. დიცენზიხებულია ევროკავშირის მიერ პირობებით.

სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი მადლობას უხდის ყველა ექსპერტსა და საჯარო უწყებას, რომელმაც წვლილი შეიტანა სახელმძღვანელოს მომზადებაში.

სახელმძღვანელო ელექტრონულად ხელმისაწვდომია ვებ-გვერდებზე:

WWW.ELIBRARY.MEPA.GOV.GE | WWW.EIEC.GOV.GE | WWW.SPA.GE | WWW.EU4ENVIRONMENT.ORG

სუხათების წყარო: **shutterstock.com** და **stock.adobe.com**

სარჩევი

1.	შესავალი.....	5
2.	სახელმძღვანელოს მიზნები.....	6
3.	რა არის მდგრადი შესყიდვა?.....	6
4.	რატომ მდგრადი შესყიდვა?.....	7
5.	მდგრადი შესყიდვები და მდგრადი განვითარების მიზნები.....	8
6.	მდგრადი შესყიდვების სამართლებრივი ჩარჩო.....	9
7.	მდგრადი შესყიდვების ელემენტები საჯარო შესყიდვების ძირითად პრინციპებში.....	10
7.1.	მდგრადი შესყიდვების განხორცილება.....	10
7.2.	მდგრადობის კრიტერიუმების გამოყენება საჯარო შესყიდვის პროცედურებში.....	11
7.3.	მდგრადი შესყიდვების მონიტორინგი და კონტროლი.....	13
8.	შესყიდვის პირობების განსაზღვრა.....	13
8.1.	შესყიდვის საგნის განსაზღვრა.....	13
8.2.	ტექნიკური სპეციფიკაციების განსაზღვრა.....	14
8.3.	მასალების, წარმოებისა და მიწოდების პირობების აღწერა.....	15
8.4.	დადასტურების საშუალებები.....	16
9.	ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევა.....	17
9.1.	ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევის კრიტერიუმების მიმოხილვა.....	17
9.2.	გარემოსდაცვითი ტექნიკური შესაძლებლობები.....	17
9.3.	ხარისხის უზრუნველყოფისა და გარემოსდაცვითი მართვის სტანდარტები.....	19
9.4.	მიწოდების ჯაჭვის მენეჯმენტი.....	19
10.	საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები.....	20
10.1.	საუკეთესო წინადადების გამოვლენის გარემოსდაცვითი კრიტერიუმები.....	20
10.2.	სად გაითვალისწინება მდგრადობის კრიტერიუმები — ტექნიკურ სპეციფიკაციებში თუ საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში?.....	21
10.3.	სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი.....	21
11.	მდგრადი შესყიდვის ხელშეკრულების შესრულება.....	22
11.1.	ხელშეკრულების შესრულების ზედამხედველობა.....	22
12.	მწვანე კრიტერიუმები ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობების, სახარჯი მასალებისა და დასუფთავების პროდუქტებისთვის.....	24
12.1.	ძირითადი და დამატებითი კრიტერიუმები.....	24
12.2.	მწვანე კრიტერიუმები სანმენდი საშუალებებისთვის.....	25
12.3.	მწვანე კრიტერიუმები პრინტერებისთვის, პლოტერებისთვის, ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯებისთვის.....	28
13.	სხვადასხვა ქვეყანაში მდგრადი შესყიდვების გამოყენების პრაქტიკული მაგალითები.....	33
14.	დასკვნები.....	36
15.	ბიბლიოგრაფია.....	37
16.	სასარგებლო წყაროები.....	38
	დანართი N1 — მდგრადი შესყიდვები პანევროპულ რეგიონში.....	40
	დანართი N2 — მდგრადი შესყიდვების მიღწევები/ინდიკატორები.....	41

შემოკლებები

ასოცირების შეთანხმება — ერთის მხრივ, საქართველოსა და მეორეს მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება

დადგენილების პროექტი — „საჯარო შესყიდვის განხორციელებისას მდგრადი განვითარების მიზნის მისაღწევად გასატარებელი აუცილებელი ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი

მდგრადი განვითარების მიზნები — გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები

მდგრადი შესყიდვა — მდგრადი საჯარო შესყიდვა

კანონი — „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონი

სააგენტო — საჯარო სამართლის იურიდიული პირი სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო

CPV — ევროკავშირის შესაბამისი სამართლებრივი აქტივით გათვალისწინებული შესყიდვების ერთიანი ლექსიკონი,

EECCA — აღმოსავლეთ ევროპა, კავკასია და ცენტრალური აზია

EMAS — გარემოს დაცვის მართვისა და აუდიტის სისტემები

EU4Environment პროგრამა — ევროკავშირი გარემოსთვის პროგრამა

EaP GREEN — მწვანე ეკონომიკის დანერგვა აღმოსავლეთ სამეზობლოში

ILO — შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია

OECD — ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია

UNECE — გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისია

UNEP — გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა

UNIDO — გაეროს ინდუსტრიული განვითარების ორგანიზაცია, რომელიც ადგენს საჯარო შესყიდვებში გამოსაყენებელ ერთიან ნომენკლატურას

1. შესავალი

საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების წინამდებარე სახელმძღვანელო შემუშავებულია, საქართველოს საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის პროექტში, კერძოდ, „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონსა (შემდგომში – კანონი) და მდგრადი შესყიდვების შესახებ დადგენილების პროექტში, **მდგრადი საჯარო შესყიდვებთან (მდგრად შესყიდვებთან) დაკავშირებული სამართლებრივი ნორმების ეფექტიანად იმპლემენტაციისა და აღსრულების მიზნით.**

ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების ხელმოწერით საქართველომ, ახლანდელი და მომავალი თაობების კეთილდღეობისათვის, აიღო **მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის ვალდებულება და ხაზი გაუსვა ვაჭრობასთან დაკავშირებული შრომითი და გარემოსდაცვითი საკითხების მნიშვნელობას.** აღნიშნული ვალდებულება მოიცავს, მათ შორის, საერთაშორისო ვაჭრობის განვითარების ხელშეწყობას მდგრადი განვითარების ძირითადი ამოცანების განსახორციელებლად. მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს მთავრობამ 2019 წლის ნოემბერში, განკარგულებით¹ მოიწონა მდგრადი განვითარების მიზნების² ეროვნული დოკუმენტი.

ზემოაღნიშნული ვალდებულების შესასრულებლად და საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობაში მდგრადი განვითარების ასპექტების იმპლემენტაციისათვის, მდგრად შესყიდვებთან დაკავშირებული, **კანონის კონკრეტული სამართლებრივი დებულებები და მუხლები იქნა შემუშავებული.** აღნიშნული სამართლებრივი დებულებები ეფუძნება ევროპარლამენტისა და ევროსაბჭოს 2014 წლის 26 თებერვლის 2014/24/EU დირექტივას (რომლითაც გაუქმდა 2004/18/EC დირექტივა) და შესაბამისობაშია საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკასთან.

ამრიგად, საქართველოს საჯარო შესყიდვების სისტემის კონტექსტში ასოცირების შეთანხმებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესასრულებლად და მდგრადი შესყიდვების კონცეფციის რეალურ პოლიტიკაში/პრაქტიკაში დასაწერად, კანონი მისი შემუშავებისას კარდინალურად იქნა განახლებული, საჯარო შესყიდვებთან დაკავშირებული კონცეპტუალური და პრაქტიკული დებულებების დანერგვისათვის, იმისათვის რომ მიღწეულ იქნეს:

- სახელმწიფოს საერთო საოპერაციო და შესრულების ხარჯების ოპტიმიზაცია;
- გრძელვადიანი მდგრადობა;
- მომავალში მდგრადი შესყიდვებისათვის გამიზნული საქონლის, სამუშაოსა და მომსახურებისათვის მრავალფეროვანი ბაზრის შექმნა.

წინამდებარე სახელმძღვანელო ძირითადად გამიზნულია შემსყიდველი ორგანიზაციებისთვის, თუმცა სახელმძღვანელოში განხილული მიდგომები თანაბრად მნიშვნელოვანია ეკონომიკური ოპერატორებისთვისაც. დოკუმენტი დაეხმარება ეკონომიკურ ოპერატორებს – განსაკუთრებით მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესის წარმომადგენლებს, უკეთ გააცნობიერონ გარემოსდაცვითი და სოციალური მოთხოვნები, რომლებიც სულ უფრო და უფრო ხშირად იქნება გამოყენებული საჯარო შესყიდვის პროცედურებში.

1 „მდგრადი განვითარების მიზნების ეროვნული დოკუმენტის თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 12 ნოემბრის N2328 განკარგულებით, მოწონებულ იქნა „მდგრადი განვითარების მიზნების ეროვნული დოკუმენტი“, რომლის მიზანია მდგრადი განვითარების განხორციელების ხელშეწყობა და მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ეროვნული პოლიტიკის დანერგვა 2030 დღის წესრიგის შესაბამისად. დადგენილება ხელმისაწვდომია: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4732470?publication=0> [23.08.2021].

2 მდგრადი განვითარების მიზნები (SDGs), ასევე ცნობილი როგორც მსოფლიო მიზნები, შემუშავებულ იქნა გაეროს მიერ 2015 წელს, როგორც ერთგვარი ინსტრუმენტი სიღარიბესთან საბრძოლველად, პლანეტის დაცვისა და იმის უზრუნველსაყოფად, რომ 2030 წლისათვის ყველა ადამიანი შეძლოს მშვიდობაში და კეთილდღეობაში ცხოვრება (UNDP). დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals> [23.08.2021].

2. სახელმძღვანელოს მიზანია დაეხმაროს როგორც შემსყიდველ ორგანიზაციებს, ასევე ეკონომიკურ ოპერატორებს, მათ შორის, მცირე და საშუალო მენარმეებს, მდგრადი შესყიდვების წარმატებულად განხორციელებაში.

სახელმძღვანელოს მიზანია დაეხმაროს როგორც შემსყიდველ ორგანიზაციებს, ასევე ეკონომიკურ ოპერატორებს, მათ შორის, მცირე და საშუალო მენარმეებს, მდგრადი შესყიდვების წარმატებულად განხორციელებაში. სახელმძღვანელო ხსნის კანონისა და დადგენილების პროექტის შესაძლებლობებს. საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების სახელმძღვანელო, ერთიმხრივ, მიზნად ისახავს, შემსყიდველი ორგანიზაციების ცნობიერების ამაღლებას მდგრადი შესყიდვების ეფექტიანად განხორციელებისათვის და შესაბამისი პოლიტიკის გასაუმჯობესებლად, მეორე მხრივ, სახელმძღვანელოს მიზანია ეკონომიკური ოპერატორების მზაობის უზრუნველყოფა, სამომავლოდ, შემსყიდველი ორგანიზაციების საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად, რათა შესყიდულ იქნეს უფრო მდგრადი საქონელი, მომსახურება და სამუშაო.

3. რა არის მდგრადი შესყიდვა?

მდგრადი შესყიდვა განმარტებულია როგორც პროცესი, რომლის დროსაც ორგანიზაციები საკუთარ მოთხოვნილებებს საქონელზე, მომსახურებაზე, სამუშაოსა და კომუნალურ მომსახურებაზე იკმაყოფილებენ ისე, რომ მიღწეულ იქნეს ხარჯთეფექტურობა მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში, იმგვარად, რომ სარგებელი მიიღოს არამხოლოდ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ, არამედ საზოგადოებამ და ეკონომიკამ, გარემოსთვის მინიმალური ზიანის მიყენების გზით.³

გარემოსდაცვით განზომილებასთან ერთად, მდგრადი შესყიდვა ასევე მოიაზრებს სოციალურ და ეკონომიკურ ასპექტებსაც:

- **ეკონომიკური ფაქტორი** უკავშირდება მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის გამოთვლის მეთოდოლოგიის გამოყენებას. შესყიდვა უნდა იყოს ეფექტიანი, რაც ნიშნავს ეკონომიკურად ყველაზე მომგებიანი წინადადების მიღებას;
- **სოციალური ფაქტორი** მოიცავს სოციალური თანასწორობის, სხვადასხვა სოციალური ჯგუფის დაცულობას, ადამიანის უფლებებისა და შრომის სამართლის პრინციპების დაცვას;
- **გარემოსდაცვითი ფაქტორი** მოიცავს ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ემისიებს, კლიმატის ცვლილებას, ბიომრავალფეროვნებას, ბუნებრივი რესურსების სწორ გამოყენებას, შესყიდული ობიექტის მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში.

მდგრადი შესყიდვა მიზნად ისახავს სათანადო ბალანსის მიღწევას მდგრადი განვითარების სამ საყრდენს – ეკონომიკურ, სოციალურ და გარემოსდაცვით ასპექტებს შორის.⁴

მდგრადი განვითარება შემსყიდველი ორგანიზაციებისგან მოითხოვს საკუთარი უფლებამოსილებებისა და ვალდებულებების განხორციელებას სოციალური, ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი ასპექტების მხედველობაში მიღებით, ისე რომ არცერთი ზემოაღნიშნული ასპექტი არ იყოს დომინანტური და იქნეს სათანადო ბალანსი დაცული. შემსყიდველ ორგანიზაციებს შესაძლებლობა აქვთ მდგრადი შესყიდვების კრიტერიუმები გამოიყენონ შესყიდვის ნებისმიერ ეტაპზე, ბაზრის მოკვლევიდან დაწყებული ხელშეკრულების შესრულების კონტროლით დამთავრებული. უფრო მეტიც, დადგენილების პროექტით განსაზღვრულ შემთხვევებში სავალდებულო იქნება მდგრადი შესყიდვების გამოყენება.

უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავებით მდგრადი შესყიდვებისგან, რომელიც მოიცავს სოციალურ, ეკონომიკურ და გარემოსდაცვით ასპექტებს, მწვანე საჯარო შესყიდვების კონცეფცია ძირითადად ყურადღებას ამახვილებს

3 წყარო: Procuring the Future – the report of the UK Sustainable Procurement Task Force, ივნისი, 2006. დეფინიცია შემუშავებულია Marrakech Task Force-ისა და One Planet Network-ის SPP პროგრამის მიერ.

4 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: https://ec.europa.eu/environment/gpp/versus_en.htm [23.08.2021].

პროდუქტის გარემოზე ზემოქმედებაზე. ევროკავშირის მასშტაბით მწვანე საჯარო შესყიდვები განმარტებულია როგორც „პროცესი, რომლის დროსაც საჯარო უწყებები იმ საქონელს, მომსახურებასა და სამუშაოს შეისყიდებიან, რომელთაც აქვთ გარემოზე შემცირებული ზემოქმედება, ძირითადი ფუნქციის მქონე იმავე საქონელთან, მომსახურებასთან და სამუშაოსთან შედარებით, რაც სხვა შემთხვევაში იქნებოდა შესყიდული.“⁵

4. რატომ მდგრადი შესყიდვა?

ყოველი შესყიდვა იძლევა მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის და მისი წახალისების პოტენციურ შესაძლებლობას. შემსყიდველი ორგანიზაციების მიერ ბიუჯეტის რაციონალური, პასუხისმგებლიანი, მდგრად განვითარებაზე ორიენტირებული ხარჯვა გახდება მაგალითის მიმცემი ეკონომიკური ოპერატორებისთვის, მდგრადი პოლიტიკის განხორციელების, გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების მიღწევისთვის.⁶ ეკონომიკური თვალსაზრისით, მდგრად შესყიდვებს გააჩნია ხარჯების შემცირებისა და ტექნოლოგიების გაუმჯობესების პოტენციალი, რამდენადაც მხედველობაში მიიღება მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი და უკეთესი ხარისხის საქონელი უფრო დიდხანს ძლებს. ამდენად, მდგრადი შესყიდვა შესაძლოა, გახდეს ინოვაციის მთავარი მამოძრავებელი და ბაზარზე მდგრადი პროდუქტების, საქონლის, სამუშაოსა და მომსახურების გავრცელების რეალური ინდიკატორი.

5 European Commission (2008), Communication “Public procurement for a better environment”, European Union, Brussels, ხელმისაწვდომია: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF> [31.10.2021].

6 მდგრადი საჯარო შესყიდვების პანევროპულ რეგიონში გავრცელების შესახებ დამატებითი ინფორმაციისათვის, ასევე, მისი მიღწევების/ინდიკატორების შესახებ დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ სახელმძღვანელოს დანართი N1 და N2.

5. მდგრადი განვითარების მიზნები და მდგრადი განვითარების მიზნები

აღსანიშნავია, რომ მდგრადი შესყიდვები ეფექტური ინსტრუმენტია მწვანე ეკონომიკის მოდელზე გადასასვლელად, რაც საქართველოს ერთ-ერთ მთავარ მიზანს წარმოადგენს. მდგრადი შესყიდვებს შეუძლია დაეხმაროს საქართველოს მდგრადი განვითარების მიზნების⁷ მიღწევაში, ისევე როგორც ოცდაათამდე მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებით⁸ (რომლის მხარეც საქართველოა) აღებული სხვა ვალდებულებების შესრულებაში.

2015 წელს დამტკიცებული გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები 17 მიზნისა და 169 ამოცანის ნაკრებია, რომელზეც გაეროს ყველა წევრი ქვეყანა თანხმდება, უკეთესი და უფრო მდგრადი მომავლის მისაღწევად.⁹ მდგრადი განვითარების მიზნები აერთიანებს ჩვენს წინაშე არსებული გლობალური გამოწვევების საპასუხო მიმართულ ამოცანებს.

საგულისხმოა, რომ მდგრადი განვითარების მიზნები მჭიდროდაა დაკავშირებული მდგრადი საჯარო შესყიდვების მიდგომასთანაც. ამ მიმართულებით აღსანიშნავია, **მდგრადი განვითარების მე-12 მიზანი – მდგრადი მოხმარებისა და წარმოების უზრუნველყოფა**. აღნიშნული მიზანი განიხილება როგორც ენერგოეფექტურობის, მდგრადი ინფრასტრუქტურის, რესურსეფექტურობის, ღირსეულ სამუშაო ადგილებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის ინსტრუმენტი. მდგრადი მოხმარება და წარმოება დაკავშირებულია ნაკლები რესურსით უფრო მეტისა და უკეთესის განხორციელებასთან,¹⁰ რესურსების ეფექტურობის გაზრდითა და მდგრადი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციის მეშვეობით.¹¹ **12.7 ამოცანა ითვალისწინებს მდგრადობაზე ორიენტირებული საჯარო შესყიდვების ხელშეწყობას, ეროვნული პოლიტიკისა და პრიორიტეტების შესაბამისად.**

7 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://sdgs.un.org/goals> [23.08.2021].
 8 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <http://www.eiec.gov.ge/NavMenu/Documents/International-Convention.aspx> [23.08.2021].
 9 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://sdgs.un.org/goals> [23.08.2021].
 10 <https://www.unep.org/explore-topics/resource-efficiency/what-we-do/sustainable-consumption-and-production-policies> [23.08.2021].
 11 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://sdgs.un.org/goals/goal12> [23.08.2021].

აღსანიშნავია, რომ მდგრადი საჯარო შესყიდვების მიდგომების დანერგვის შემდგომ გაიზრდება შემსყიდველი ორგანიზაციების მოთხოვნა მდგრად საქონელზე, მომსახურებასა თუ სამუშაოზე. აღნიშნული, თავისი მხრივ, ხელს შეუწყობს ბაზარზე მწვანე და მდგრადი წარმოების გაძლიერებასა და ეკონომიკურ ოპერატორთა მიერ მდგრადი, გარემოსადმი მეგობრული, ეკონომიკური გადაწყვეტის გზების დანერგვასა და განვითარებას, წარმოების პროცესში.¹²

მდგრადი შესყიდვების კონცეფცია, შესყიდვის პროცესში მდგრადი განვითარების სოციალური ასპექტების გათვალისწინებასაც გულისხმობს. ამ მიმართულებით ყურადღება ექცევა მოწყვლადი ჯგუფების, მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა, ნაკლებად წარმოდგენილი სქესისა თუ სოციალური და შრომითი უფლებების უზრუნველყოფას ეკონომიკურ ოპერატორთა მხრიდან. შესაბამისად, მდგრადი შესყიდვები აგრეთვე პირდაპირ კავშირშია მდგრადი განვითარების მე-5 მიზანსა (გენდერული თანასწორობა)¹³ და მე-8 მიზანთან (ღირსეული სამუშაო და ეკონომიკური ზრდა).¹⁴

ამრიგად, შეიძლება ითქვას, რომ მდგრადი განვითარების 12.7 ამოცანის განხორციელება და შესაბამისად, ეროვნული პოლიტიკისა და პრიორიტეტების შესაბამისად, მდგრადობაზე ორიენტირებული საჯარო შესყიდვების დანერგვა, ხელს უწყობს მდგრადი განვითარების სხვა მიზნებისა და ამოცანების შესრულებასაც. ამდენად, მდგრადი განვითარების 2030 წლის დღის წესრიგის¹⁵ ეროვნულ დონეზე იმპლემენტაციისათვის საქართველოში მდგრადი შესყიდვების დანერგვა უმნიშვნელოვანესია.

6. მდგრადი შესყიდვების სამართლებრივი ჩარჩო

მდგრადობასთან დაკავშირებული სამართლებრივი ნორმები თავმოყრილია საქართველოს კონსტიტუციაში, ასოცირების შეთანხმებაში, კანონსა და დადგენილების პროექტში.

საქართველოს კონსტიტუციით განსაზღვრული ვალდებულებებისა¹⁶ და მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის ვალდებულების უზრუნველსაყოფად, შემუშავებული კანონით გათვალისწინებულია, რომ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრულ შემთხვევებში, საჯარო შესყიდვის განხორციელებისას მდგრადი განვითარების მიზნის მიღწევა იქნება სავალდებულო.¹⁷

დადგენილების პროექტით განსაზღვრულია იმ შესყიდვის ობიექტის შესყიდვების საერთო/მიღებული ლექსიკონის (CPV) კოდები, რომლის შესყიდვისას სავალდებულოა მდგრადი განვითარების მახასიათებლების გათვალისწინება. ამ შემთხვევაში, შემსყიდველი ორგანიზაციები ვალდებული იქნებიან შესყიდვის პირობებში განსაზღვრონ მდგრადობის საკითხები და შეისყიდონ მხოლოდ მდგრადი/გარემოსადმი მეგობრული საქონელი, სამუშაო და მომსახურება. თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ შემსყიდველ ორგანიზაციებს უფლებამოსილება ექნებათ მდგრადობის მახასიათებლების გამოყენებით შეისყიდონ სხვა შესყიდვის ობიექტებიც, თუ ამგვარი მოთხოვნების დაწესებით უზრუნველყოფილი და დაცული იქნება კანონით დადგენილი ზოგადი პრინციპები.

12 მდგრადი საჯარო შესყიდვისა და მდგრადი განვითარების მიზნებს შორის კავშირის შესახებ დამატებითი ინფორმაციისთვის გთხოვთ იხილოთ: UNEP 2021, Sustainable Public Procurement: How to Wake the Sleeping Giant! Introducing the United Nations Environment Programme's Approach, გვ. 20-30, ხელმისაწვდომია: <https://www.unep.org/resources/publication/second-edition-unepps-sustainable-public-procurement-guidelines> [04.11.2021].

13 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://sdgs.un.org/goals/goal5> [23.08.2021].

14 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://sdgs.un.org/goals/goal8> [23.08.2021].

15 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://sdgs.un.org/2030agenda> [31.10.2021].

16 როგორებიცაა გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით რაციონალური სარგებლობის, ადამიანთა სოციალური დაცვის, თავისუფალი შენარჩუნებისა და კონკურენციის განვითარებაზე ზრუნვის ვალდებულებები.

17 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლი.

7. მდგრადი შესყიდვების ელემენტები საჯარო შესყიდვების ძირითად პრინციპებში

მდგრადი შესყიდვები არსებული შესყიდვების სისტემის პარალელურ განზომილებას არ წარმოადგენს, უფრო მეტიც, იგი იმპლემენტირებულ უნდა იქნეს შესყიდვის თითოეულ პროცედურაში. შესაბამისად, **მდგრადი შესყიდვების იმპლემენტაციისათვის, საჯარო შესყიდვების ძირითადი პრინციპები, მათ შორის საჯარო სახსრების ეფექტიანი და რაციონალური ხარჯვის, ღიაობისა და გამჭვირვალობის, პროპორციულობისა თუ არადისკრიმინაციული და თანასწორი მოპყრობის პრინციპები უნდა იქნეს დაცული.** მდგრადმა შესყიდვებმა უნდა უზრუნველყოს საჯარო სახსრების რაციონალური ხარჯვა და ამავე დროს, მდგრადი განვითარების მოტივაცია მისცეს ბიზნესს.

ზემოსხენებული პრინციპებიდან საჯარო სახსრების ეფექტიანი და რაციონალური ხარჯვა განსაკუთრებით ეხმიანება მდგრად შესყიდვებს. შესყიდვა უნდა იყოს ეფექტიანი, რაც ნიშნავს შესაბამისი ბაზრის კვლევას შესყიდვის გამოცხადებამდე და ეკონომიკურად ყველაზე მომგებიანი წინადადების/შეთავაზების მიღებას. აღნიშნული სულაც არ ნიშნავს ყველაზე დაბალი ფასის მქონე შეთავაზების/წინადადების არჩევას. ეს ნიშნავს გადაჭრის გზისა თუ იმგვარი საშუალების შერჩევას, რომელიც აკმაყოფილებს შემსყიდველი ორგანიზაციების მოთხოვნებს, მათ შორის, გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმართულებით. საუკეთესო ღირებულება არამარტო გულისხმობს შესყიდვის ობიექტის ღირებულებას, არამედ ითვალისწინებს ისეთ ფაქტორებსაც, როგორებიცაა ხარისხი, ეფექტიანობა, ეფექტურობა და მიზანშეწონილობა, ისევე როგორც გარემოსდაცვითი, ეკონომიკური და სოციალური საკითხები.

თუმცა, „ყველაზე დაბალი ფასის“ კრიტერიუმის მეშვეობით შესყიდვა არ უნდა იქნეს გამორიცხული, რამდენადაც ზოგიერთ გადაწყვეტასთან მიმართებით აღნიშნული კრიტერიუმი ყველაზე უფრო მეტად მისაღებად და რაციონალურად შეიძლება ჩაითვალოს. ყველაზე დაბალი ფასის კრიტერიუმის გამოყენებისას, მდგრადობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შესაძლოა გათვალისწინებულ იქნეს ტექნიკურ სპეციფიკაციებში (შესყიდვის ობიექტის აღწერისას). ამ შემთხვევაში, აღნიშნულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა იქნება სავალდებულო, ხოლო შეუსაბამობა გამოიწვევს ეკონომიკური ოპერატორის დისკვალიფიკაციას. როდესაც სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის ღირებულების მახასიათებელი გამოიყენება, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმი შეიძლება იყოს ყველაზე დაბალი სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი.

7.1. მდგრადი შესყიდვების განხორციელება

მდგრადი შესყიდვების განხორციელებისას მნიშვნელოვანია, შემსყიდველი ორგანიზაციის საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინება, ასევე პრიორიტეტებისა და მიზნების განსაზღვრა. მდგრადი შესყიდვების თანმიმდევრული განხორციელება მოიცავს შესყიდვის ყველა ეტაპს, შესყიდვის დაგეგმვიდან დაწყებული, ბაზრის მოკვლევის, წინასწარი საინფორმაციო შეტყობინების გამოქვეყნების, შესყიდვის პირობების შედგენის, საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების დადებისა და მისი შესრულების მონიტორინგის ჩათვლით. ამასთან, მდგრადი შესყიდვების იმპლემენტაციის მხარდაჭერისათვის შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა შესაძლოა დაისახონ სპეციალური მიზანი, მაგალითად, განსაზღვრონ საბიუჯეტო წლის განმავლობაში მდგრადი შესყიდვების კრიტერიუმებით განსახორციელებელი საჯარო შესყიდვის პროცენტული მაჩვენებელი.

საჯარო შესყიდვებში მდგრადი განვითარების იმპლემენტაციისათვის მიზანშეწონილია, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ, მდგრადი შესყიდვების განხორციელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებამდე, გაითვალისწინოს ასეთ შესყიდვასთან დაკავშირებული ხარჯები, შეაფასოს, ხომ არ არსებობს უკეთესი ალტერნატივა, რაც დაზოგავს, როგორც მის დროს, ასევე, ხარჯებს და მდგრადი შესყიდვების განხორციელების გარეშე ხომ არ მიაღწევს იმ მიზნებს, რასაც ითვალისწინებს მდგრადი შესყიდვა თავისივე არსში. მაგალითად, თუ შემსყიდველი ორგანიზაცია გეგმავს შეხვედრის ორგანიზებას, რაც მოითხოვს ერთი პუნქტიდან მეორეში მგზავრთა გადაყვანას, შესაძლებელია განისაზღვროს რომ ასეთი მგზავრთა გადაყვანის მომსახურება უნდა იქნეს შესყიდული მდგრადი შესყიდვების გზით, ტრანსპორტის გარემოზე ზემოქმედების შემცირების ასპექტის გათვალისწინებით. ამ შემთხვევაში შესაძლებელია შესყიდულ იქნეს მგზავრთა გადაყვანის სერვისი გარემოსადმი მეგობრული ტრანსპორტით, ამგვარი შესყიდვა კი მდგრად

შესყიდვად შესაძლოა იქნეს მიჩნეული. მეორე მხრივ, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა შეაფასოს, ხომ არ იქნება უფრო ოპტიმალური გამოსავალი შეხვედრის დისტანციურ ე.წ. „ონლაინ“ რეჟიმში ჩატარება, რაც კიდევ უფრო მეტად გარემოსადმი მეგობრული გადანაცვლებას (რამდენადაც მას საერთოდ აღარ მოუწევს სატრანსპორტო საშუალების გამოყენება), და თავის მხრივ, შემსყიდველი ორგანიზაცია დაზოგავს დროსა და ხარჯებსაც.

კანონის თანახმად, **შემსყიდველ ორგანიზაციებს შესაძლებლობა აქვთ დადონ საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებები არა მარტო შესყიდვის ობიექტის ყველაზე დაბალი ფასის საფუძველზე („დღევანდელი ფასი“), არამედ მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის მხედველობაში მიღებით. სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი მოიცავს საქონლის მიწოდებასთან, მომსახურების განუვასთან ან სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში არსებულ ხარჯებს, რომლებიც მოიცავს მათ შორის, შესყიდვასთან, სარგებლობასთან, ენერჯისა და სხვა რესურსების მოხმარებასთან, მოვლასთან, გადამუშავებასთან ან განადგურებასთან, ასევე, გარემოზე მიყენებული ზიანის შედეგად წარმოშობილ ხარჯებთან (თუკი შესაძლებელია მიყენებული ზიანის ფულადი ვალდებულების სახით განსაზღვრა) დაკავშირებულ დანახარჯებს.**

7.2. მდგრადობის კრიტერიუმების გამოყენება საჯარო შესყიდვის პროცედურაში

ნებისმიერი შესყიდვის წარმატებით განსახორციელებლად გადამწყვეტია შესყიდვის პროცედურის მოსამზადებელი ეტაპი. შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა იცოდეს, თუ კონკრეტული შესყიდვის პროცედურის რა ეტაპზეა შესაძლებელი მდგრადობის მახასიათებლების გამოყენება.

აღსანიშნავია, რომ მდგრადობის კრიტერიუმები უნდა იქნეს გამოყენებული თითოეულ შერჩეულ პროდუქტთა ჯგუფთან (რომლებიც განსაზღვრულია დადგენილების პროექტით) მიმართებით და ამგვარი კრიტერიუმები უნდა იყოს ხელმისაწვდომი ეკონომიკური ოპერატორებისთვის. მდგრადობის კრიტერიუმები შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს შესყიდვის პროცედურის შემდეგ ეტაპებზე:

- შესყიდვების დაგეგმვისას
- შერჩევის კრიტერიუმების დადგენისას
- ტექნიკური სპეციფიკაციების განსაზღვრისას
- საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმების განსაზღვრისას
- შესყიდვის ხელშეკრულების შედგენისას

ქვემოთ მოცემულია კანონით განსაზღვრული საჯარო შესყიდვის პროცედურების მიმოხილვა, მდგრადობის მახასიათებლების საჯარო შესყიდვებში ეფექტიანად იმპლემენტაციის ილუსტრირებისათვის.

• ღია პროცედურა

ღია პროცედურა ერთეტაპიანი პროცესია. შემსყიდველი ორგანიზაცია აცხადებს საჯარო შესყიდვას და აქვეყნებს სრულყოფილ, საჯარო შესყიდვასთან დაკავშირებული ყველა ინფორმაციის შემცველ შესყიდვის პირობებს. ამდენად, მდგრადი შესყიდვების ღია პროცედურის მეშვეობით იმპლემენტაციისათვის, ღია პროცედურაში მდგრადობის მახასიათებლები გათვალისწინებული უნდა იყოს შესყიდვის პირობებში. მდგრადობის მოთხოვნები შეიძლება დადგინდეს როგორც ეკონომიკური ოპერატორების, ასევე შესყიდვის ობიექტის მიმართ. აღნიშნულ პროცედურაში შემსყიდველი ორგანიზაცია ერთდროულად აფასებს, როგორც თავად ეკონომიკური ოპერატორების, ასევე მათ მიერ წარდგენილი წინადადებების შესყიდვის პირობებთან შესაბამისობას.

• შეზღუდული პროცედურა

შეზღუდული პროცედურა ორეტაპიანი პროცესია. პირველ ეტაპზე შემსყიდველი ორგანიზაციები ადგენენ, არიან თუ არა ეკონომიკური ოპერატორები სათანადოდ კვალიფიცირებულნი. წინადადების წარსადგენად მეორე ეტაპზე, მხოლოდ ის ეკონომიკური ოპერატორები შეიძლება იქნენ მიწვეულნი, რომლებიც დააკმაყოფილებენ შესყიდვის

პირობებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს. პროცედურის პირველ ეტაპზე, მდგრად შესყიდვებთან დაკავშირებული მოთხოვნები შესაძლებელია შემოღებულ იქნეს შერჩევის კრიტერიუმებში. შემსყიდველ ორგანიზაციებს ასევე უფლება აქვთ შეამცირონ კანდიდატთა რაოდენობა კანონის მე-60 მუხლის შესაბამისად. მაგალითად, გარდა მინიმალური კრიტერიუმებისა, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა შესაძლოა განსაზღვრონ მდგრადობის კონკრეტული კრიტერიუმები და შესყიდვის პირობებში მიუთითონ, რომ კანდიდატთა რაოდენობას შეამცირებენ მდგრადობის მახასიათებლების მიხედვით. აღნიშნული უფლებით სარგებლობისთვის, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა შესყიდვის პირობებში უნდა განსაზღვრონ ობიექტური და არადისკრიმინაციული კრიტერიუმები. ამასთან, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა კრიტერიუმების განსაზღვრისას უნდა უზრუნველყონ ჯანსაღი კონკურენცია. კანდიდატთა რაოდენობის განსაზღვრისას, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა გაითვალისწინოს შესყიდვის ობიექტისა და შესაბამისი ბაზრის თავისებურებები, მათ შორის, ამ ბაზარზე არსებულ კონკურენცია. შეზღუდულ პროცედურაში კანდიდატთა მინიმალური რაოდენობა უნდა იყოს ხუთი.

ის ეკონომიკური ოპერატორები, რომლებიც მოწვეულნი იქნებიან მეორე ეტაპზე წინადადების წარსადგენად, ასევე ვალდებულნი იქნებიან წარადგინონ ტექნიკური და ფინანსური შეთავაზებაც. პროცედურის აღნიშნულ ეტაპზე მდგრად შესყიდვებთან დაკავშირებული მოთხოვნები შესაძლოა განსაზღვრულ იქნეს ტექნიკურ სპეციფიკაციებში, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში და შესყიდვის ხელშეკრულების პროექტში.

● **წინასწარი გამოქვეყნებით მოლაპარაკების პროცედურა და კონკურენტული დიალოგი**

კონკურენტული დიალოგი და მოლაპარაკების პროცედურა წინასწარი გამოქვეყნებით, ასევე ორეტაპიანი პროცედურებია. აღნიშნული პროცედურების გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ კანონით პირდაპირ განსაზღვრულ შემთხვევებში, მათ შორის, იმ შემთხვევაში, როდესაც საჯარო შესყიდვა მოიცავს ინოვაციურ გადაწყვეტას ან როდესაც შემსყიდველი ორგანიზაციის საჭიროებები ვერ დაკმაყოფილდება ბაზარზე ხელმისაწვდომი გადაწყვეტის გზების მისადაგების გარეშე.

აღნიშნულ პროცედურაში იგივე წესები მოქმედებს რაც შეზღუდულ პროცედურაში, თუმცა, დამატებით, კონკურენტულ დიალოგსა და წინასწარი გამოქვეყნებით მოლაპარაკების პროცედურაში გათვალისწინებულია მოლაპარაკების/ დიალოგის ეტაპი. აღნიშნულ ეტაპზე, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა და ეკონომიკურმა ოპერატორებმა შესაძლოა აწარმოონ მოლაპარაკება ტექნიკური ან/და ფინანსური შეთავაზების, აგრეთვე, შესყიდვის ხელშეკრულების პირობებზე. აღნიშნული მოლაპარაკება ასევე შესაძლოა მოიცავდეს მდგრადი შესყიდვების მოთხოვნებსაც.

● **ინოვაციური პარტნიორობა**

როდესაც შემსყიდველ ორგანიზაციებს სურთ შეისყიდონ ინოვაციური საქონელი, სამუშაო ან/და მომსახურება, ან როდესაც საჭიროა კვლევა-განვითარება და შემსყიდველი ორგანიზაციის საჭიროებები ვერ დაკმაყოფილდება ეროვნულ ან საერთაშორისო ბაზარზე არსებული საქონლის, სამუშაოს ან/და მომსახურების საჯარო შესყიდვით, შემსყიდველ ორგანიზაციებს აქვთ საშუალება, დაიწყონ ინოვაციური პარტნიორობა ერთ ან რამდენიმე ეკონომიკურ ოპერატორთან ინდივიდუალური ხელშეკრულებების დადების გზით. ამასთან, როგორც სხვა პროცედურებში, მდგრადობის კრიტერიუმები შესაძლოა აქაც გამოყენებულ იქნეს. მაგალითად, ინოვაციური

პარტნიორობა შესაძლოა იყოს ორგანიზებული გარემოსდაცვით სფეროში ისეთი ახალი ინოვაციების შესამუშავებლად, როგორებიცაა ახალი სახეობის ენერჯის დაზოგვის მიდგომები, მწვანე ტექნოლოგიები და ა.შ.

7.3. მდგრადი შესყიდვების მონიტორინგი და კონტროლი

კანონისა და დადგენილების პროექტის თანახმად, საქართველოში მდგრადი შესყიდვების სფეროს შესწავლასა და გაანალიზებაზე პასუხისმგებელი საჯარო უწყებაა – სააგენტო. მიღებული მონიტორინგის შედეგების გამოყენებით, სააგენტო უზრუნველყოფს არსებული ხარვეზების აღმოსაფხვრელად მუშაობასა და საქართველოს მთავრობისათვის საჯარო შესყიდვების პროცედურების, აგრეთვე, მდგრადი შესყიდვების პრაქტიკის გაუმჯობესების შესახებ შესაბამისი წინადადებების წარდგენას.

დადგენილების პროექტის თანახმად, მდგრადი შესყიდვების იმპლემენტაციის პროცესის ეფექტიანი კონტროლის მიზნით, შემსყიდველი ორგანიზაცია ვალდებულია, მოამზადოს და სააგენტოს წარუდგინოს ინფორმაცია მდგრადი შესყიდვების განხორციელების შესახებ, ყოველწლიურად, არაუგვიანეს ყოველი წლის 1 ნოემბრისა. სააგენტო, თავის მხრივ, უზრუნველყოფს მდგრადი შესყიდვების გამოყენების ყოველწლიურ შეფასებას და განსაზღვრავს მდგრადი შესყიდვების წილს საჯარო შესყიდვების მთლიან მოცულობაში. აღნიშნულის შედეგად, სააგენტო წელიწადში ერთხელ მოამზადებს და საქართველოს მთავრობას წარუდგენს ანგარიშს მდგრადი შესყიდვების გამოყენების შესახებ.

შემსყიდველმა ორგანიზაციამ აგრეთვე უნდა შეასრულოს მისი მდგრადი შესყიდვების კონტროლისა და მონიტორინგის ვალდებულებები, იმისათვის რომ უზრუნველყოფილ იქნეს განხორციელებული პროცედურის კანონშესაბამისობა.

8. შესყიდვის პირობების განსაზღვრა

8.1. შესყიდვის საბნის განსაზღვრა

მდგრადი შესყიდვების მიდგომის ერთ-ერთი ძირითადი ასპექტია გადანყვეტილება – არ განხორციელდეს შესყიდვა, რაც აგრეთვე შესაძლებელია მდგრად გადანყვეტილებად იქნეს განხილული. მაგალითად, საჯარო მოსამსახურებისათვის ახალი სატრანსპორტო საშუალებების ყიდვის ნაცვლად, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ შესაძლოა მიიღოს გადანყვეტილება საზოგადოებრივი ტრანსპორტის გამოყენების შესახებ. თუ ერთ-ერთ საჯარო უწყებას აქვს ზედმეტი ავეჯი, შესაძლებელია აღნიშნული ავეჯი გადაეცეს იმ უწყებას, რომელსაც სჭირდება მაგიდები და სკამები ახალი ოფისის აღჭურვისათვის. შესაძლებელია აღარ იყოს საჭიროება, შესყიდულ იქნეს სასმელი წყალი ბოთლებით, პლასტმასის გაზრდილი ოდენობის გათვალისწინებით, თუ ონკანის წყალი სრულიად გამოსადეგია სასმელად და ა.შ.

ამასთანავე, თუ დადგინდება რომ შესყიდვის საჭიროება არსებობს, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ შესყიდვის გამოცხადების შესახებ შეტყობინების გამოქვეყნებამდე უნდა შეაფასოს შესყიდვის ობიექტის გავლენა მდგრადობის ასპექტებზე მაგალითად, გარემოსდაცვითი გავლენა და უნდა გაითვალისწინოს კონსულტაციები შესაბამის უწყებებთან და პროდუქტის საბოლოო მომხმარებლებთან. ასევე, სასურველია რომ პროდუქტის საბოლოო მომხმარებლებს განემარტოთ, თუ რატომ აირჩია შემსყიდველმა ორგანიზაციამ კონკრეტული მახასიათებლების მქონე შესყიდვის ობიექტი და რამ განაპირობა შესყიდვის განხორციელება. მაგალითად, რამ განაპირობა სხვა დროს მოხმარებული ქაღალდისგან განსხვავებული ქაღალდის შესყიდვა. აღნიშნული მეთოდი აგრეთვე ემსახურება მდგრადი შესყიდვების შესახებ შემსყიდველ ორგანიზაციაში დასაქმებულ პირთა ცნობიერების ამაღლებას.

როგორც ნებისმიერი შესყიდვისას, მდგრადი შესყიდვების შემთხვევაშიც, შემსყიდველი ორგანიზაცია ვალდებულია, შესყიდვის პირობებში მახასიათებლების განსაზღვრის მიზნით, საჯარო შესყიდვის პროცედურის დაწყებამდე განახორციელოს აუცილებელი ღონისძიებები იმისათვის, რომ დადგინდეს ხელმისაწვდომია თუ არა მაგალითად გარემოზე ნაკლები ზემოქმედების მქონე სხვა შესყიდვის ობიექტი. ამდენად, შესყიდვის გამოცხადებამდე ბაზრის კონსულტაციები (ბაზრის კვლევა) უნდა განხორციელდეს, შესაბამის უწყებებთან კონსულტაციისა და ამავე დროს, საჭირო ნორმატიული მასალის მოკვლევის მხედველობაში მიღებით.

8.2. ტექნიკური სპეციფიკაციების განსაზღვრა

ის, თუ რისგან მზადდება ესა თუ ის საქონელი, როგორ ხდება მისი წარმოება და მიწოდება, შეიძლება გახდეს შესყიდვის ობიექტის გარემოზე ზემოქმედების დადგენის ერთ-ერთი კრიტერიუმი. ხაზი უნდა გაესვას იმ გარემოებას, რომ ტექნიკური სპეციფიკაციები მოიცავს მხოლოდ სავალდებულო მოთხოვნებს და მასთან შეუსაბამობა გამოიწვევს ეკონომიკური ოპერატორის დისკვალიფიკაციას. შესაბამისად, **შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა გაითვალისწინოს თითოეული მოთხოვნის აუცილებლობა და უზრუნველყოს, მხოლოდ მნიშვნელოვანი მოთხოვნების განსაზღვრა სპეციფიკაციებში. აღნიშნული ეხება ასევე მდგრად შესყიდვებთან დაკავშირებულ მოთხოვნებსაც.**

კანონის შესაბამისად, თუ შემსყიდველ ორგანიზაციას სურს შესყიდვის ობიექტის აღწერისას, გაითვალისწინოს გარემოს დაცვის, სოციალური ან სხვა მსგავსი მახასიათებლები, იგი უფლებამოსილია, სპეციფიკაციებში მიუთითოს კონკრეტული ეტიკეტის¹⁸ ქონის აუცილებლობაზე, იმის დასადასტურებლად, რომ შემოთავაზებული საქონელი, სამუშაო ან მომსახურება შეესაბამება კანონში მითითებულ მახასიათებლებს. **ასევე, თუ შემსყიდველი ორგანიზაცია არ მოითხოვს, რომ შესყიდვის ობიექტი აკმაყოფილებდეს ეტიკეტთან დაკავშირებულ ყველა მოთხოვნას, მაშინ მან უნდა მიუთითოს, თუ რომელი მათგანის დაკმაყოფილებაა სავალდებულო.**¹⁹

საგულისხმოა, რომ რაც უფრო ნათელია შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ განსაზღვრული ტექნიკური სპეციფიკაციები, მით უფრო მეტად არსებობს ეკონომიკური ოპერატორის მიერ კონკრეტული შესყიდვის პროცედურისადმი საკუთარი ინტერესების განსაზღვრისა და შესაბამისად, ჭანსალი კონკურენციის განვითარების შესაძლებლობა. **მდგრადი შესყიდვები არის ახალი კონცეფცია, შესაბამისად, საქართველოს საჯარო შესყიდვების პრაქტიკაში მისი თანდათანობითი შემოღება, ისევე როგორც ბიზნესისა და ბაზრის მონაწილეთა ცნობიერების ამაღლება, აუცილებელია ბაზარზე კონკურენციის მაღალი დონის მისაღწევად.**

ტექნიკური სპეციფიკაციები უნდა შედგებოდეს თვლადი, გაზომვადი მოთხოვნებისაგან, იმისათვის, რომ ეკონომიკურმა ოპერატორებმა შეძლონ შესყიდვის პირობებთან და შემსყიდველი ორგანიზაციის მოთხოვნებთან შესაბამისი წინადადების შეთავაზება და შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა შეძლონ დაადგინონ, თუ რამდენად შეესაბამება წარდგენილი შეთავაზება (ეკონომიკური ოპერატორის წარდგენილი წინადადება) შესყიდვის პირობებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, შეთავაზება მდგრადი კრიტერიუმებით შესაძლოა, არ იქნეს გამარჯვებულად გამოვლენილი.

ტექნიკური სპეციფიკაციები უნდა უკავშირდებოდეს შესასყიდი პროდუქტის კონკრეტულ მახასიათებლებს.²⁰ გასათვალისწინებელია, რომ ნებისმიერ შემთხვევაში, მათ შორის, მდგრადი შესყიდვების განხორციელებისას, თუ შემსყიდველი ორგანიზაცია შესყიდვის ობიექტის სპეციფიკაციებს აყალიბებს ტექნიკური სპეციფიკაციების სახით, მათი აღწერისას გამოყენებული ტექსტური მასალები და სხვა მაჩვენებლები უნდა შეესაბამებოდეს შესაბამის სტანდარტს შემდეგი თანმიმდევრობის დაცვით: საერთაშორისო სტანდარტი, მისი არარსებობის შემთხვევაში – რეგიონალური სტანდარტი, ხოლო მისი არ არსებობის შემთხვევაში – საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების საფუძველზე საქართველოში მოქმედი სახელმწიფოთაშორისი სტანდარტი, ხოლო მისი არ არსებობის შემთხვევაში – საქართველოს სტანდარტი. ყოველი მითითება სტანდარტზე უნდა შეიცავდეს დათქმას „ან ეკვივალენტური“.²¹ აღნიშნული, თავის მხრივ, გულისხმობს, რომ თუ დადასტურდა შეთავაზებული შესყიდვის ობიექტის შესაბამისობა „ეკვივალენტურ“ სტანდარტთან, ასეთი შეთავაზება შესყიდვის პირობების შესაბამისად ჩაითვლება.

18 როგორებიცაა მაგალითად, „ეკო“, „ბიო“, „ორგანული“ ან/და სხვა.

19 დადგენილების პროექტის II თავის 5.5 პუნქტის თანახმად, მოთხოვნები და კრიტერიუმები, რომლებიც გამოიყენება საჯარო შესყიდვების პროცესში, შესყიდვის ობიექტების გარემოზე ზემოქმედების შესამცირებლად, უნდა იქნეს ზუსტად, მკაფიოდ ფორმულირებული და ობიექტურად გაზომვადი. ამასთან, ამგვარი მოთხოვნებითა და კრიტერიუმებით აგრეთვე გათვალისწინებულ უნდა იქნეს შესაბამისობის შემოწმების საჭირო მეთოდები.

20 მაგალითად, თუ შემსყიდველ ორგანიზაციას სურს შეისყიდოს გარემოსადმი მეგობრული ნათურა, მან ტექნიკურ სპეციფიკაციებში უნდა განსაზღვროს ერთგვარი გარემოსადმი მეგობრულობის კრიტერიუმები და არა უშუალოდ ეკონომიკური ოპერატორის გამოცდილების დადასტურების საკითხი ასეთი ნათურის მიწოდების სფეროში, რომელიც თავისი მხრივ, შესაძლოა გაწერილ იქნეს შერჩევის კრიტერიუმებში.

21 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის მე-5 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი.

როდესაც შემსყიდველი ორგანიზაცია სპეციფიკაციებს აყალიბებს შესრულების ან/და ფუნქციური სპეციფიკაციების სახით, ტექნიკურ სპეციფიკაციებზე მითითებით, რომლის მიზანია შესრულების ან/და ფუნქციური სპეციფიკაციების დაკმაყოფილების შემოწმება,²² ასეთ შემთხვევაში, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა განმარტოს თუ რა მოლოდინები გააჩნია მას საჯარო შესყიდვის შედეგის მიმართ და როგორ შეაფასებს საჯარო შესყიდვის მიღებულ შედეგს. ასეთი სახით შესყიდვის პირობების ჩამოყალიბებისას, არსებობს პრობლემის გადაჭრის ინოვაციური გზების შეთავაზების უფრო მეტი შესაძლებლობა, შესაბამისად, ეს გზა წარმოადგენს ერთგვარ გამონვევას ბაზრისთვის და ხელს უწყობს ინოვაციური იდეების გაჩენასა და დამკვიდრებას. უნდა აღინიშნოს, რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ ასეთი გზის არჩევისას უნდა გაითვალისწინოს გამჭვირვალობისა და თანასწორი მოპყრობის პრინციპები და უნდა შეაფასოს ეკონომიკური ოპერატორის მიერ შეთავაზებული საკითხის მოგვარების გზამ რამდენად შეიძლება დააკმაყოფილოს მისი მოთხოვნები, ისე რომ არ დაირღვეს შესყიდვის პირობებში ჩამოყალიბებული რელევანტური ხარისხობრივი მაჩვენებელი. მაგალითად, მიუხედავად იმისა, რომ ეკონომიკურმა ოპერატორმა შესაძლოა შესთავაზოს გარემოზე ნაკლებად ზემოქმედების მომხდენი შესყიდვის ობიექტი, გადაწყვეტის გზა ან წარადგინოს მაქსიმალურად დაბალი ღირებულების წინადადება, ამით არ უნდა დაზიანდეს ის ხარისხი, რაც შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ მოთხოვნილია შესყიდვის პირობებით.

8.3. მასალების, წარმოებისა და მიწოდების პირობების აღწერა

შესყიდვის ობიექტის წარმოებისა და მიწოდების პროცესის მეთოდები შეიძლება გახდეს შესყიდვის პირობებში ტექნიკური სპეციფიკაციების ერთ-ერთი კომპონენტი და მათი აღწერა გათვალისწინებულ იქნეს შესყიდვის პირობების ჩამოყალიბებისას. ასეთ შემთხვევას შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს მაშინაც კი, როდესაც საქმე არ ეხება უშუალოდ ნივთის მატერიალურ შემადგენლობას. მაგალითად, შესაძლოა შესყიდვის პირობებით მოთხოვნილ იქნეს, რომ ელექტროენერგია მიიღებოდეს/ინარმოებოდეს განახლებადი წყაროებიდან. ამასთან, საგულისხმოა, რომ ნებისმიერი მოთხოვნა, მათ შორის, მოთხოვნა გარემოსადმი მეგობრულ წარმოებაზე, უნდა უკავშირდებოდეს შესყიდვის ობიექტს და არა ზოგადად ეკონომიკური ოპერატორის საქმიანობას ან მის პოლიტიკას. ეკონომიკური ოპერატორის საქმიანობასთან ან მის პოლიტიკასთან მიმართებით შესაძლებელია დადგინდეს გარკვეული მოთხოვნები, მათ შორის, მდგრადი განვითარების შესაბამისი ასპექტების გათვალისწინებით, თუმცა აღნიშნული უნდა განისაზღვროს არა ტექნიკურ სპეციფიკაციებში, არამედ ეკონომიკური ოპერატორებისადმი დადგენილ მოთხოვნებში.

რამდენადაც შემსყიდველი ორგანიზაცია, თავისი საჭიროებების გათვალისწინებით, თავად ადგენს შესყიდვის ობიექტის ტექნიკურ სპეციფიკაციებს, მას შეუძლია განსაზღვროს, მაგალითად ის, თუ რისგან უნდა შედგებოდეს მისაწოდებელი საქონელი ან/და რამდენ პროცენტ გადამუშავებად ნივთიერებას უნდა შეიცავდეს პროდუქტი. შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, განსაზღვროს მოთხოვნა, რომლის თანახმადაც, საქონელი არ უნდა შედგებოდეს საშიში (მომწამვლელი) ნივთიერებებისგან. ასეთ შემთხვევაში, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა მიუთითოს ის სამართლებრივი აქტები, რომლებიც კრძალავს საშიში (მომწამვლელი) ნივთიერებებისა და მათი შემცველობის მქონე საქონლის გამოყენებას. ამასთანავე, იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შემცირდეს არათანასწორი მოპყრობის რისკები, სასურველია მდგრადი შესყიდვების კრიტერიუმები ეფუძნებოდეს ნორმატიულად გამყარებულ მოთხოვნებს, ეტიკეტებსა და მდგრადი განვითარებისთვის საზოგადოდ აღიარებულ ფაქტორებს.

ხაზი უნდა გაესვას, რომ მდგრად შესყიდვებთან დაკავშირებული მოთხოვნები არ უნდა იქნეს გამოყენებული იმგვარად, რომ არათანაბარ მდგომარეობაში ჩააყენოს ეკონომიკური ოპერატორები და გამოიწვიოს მათი დისკრიმინაცია. შესაბამისად, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა უნდა განსაზღვრონ მდგრადი შესყიდვების იმგვარი მოთხოვნები, რაც დადასტურებადია. თუ შემსყიდველი ორგანიზაცია არ არის დარწმუნებული, როგორ შეიძლება დადასტურდეს მის მიერ განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა, მან ამგვარი მოთხოვნები არ უნდა გამოიყენოს. ამგვარი მოცემულობა იქმნება მაშინ, როდესაც შემსყიდველი ორგანიზაცია კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს შესყიდვის ობიექტის სასიცოცხლო ციკლის წარმოების ან ვაჭრობის სტადიას.

22 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის მე-5 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტი.

8.4. დადასტურების საშუალებები

გარემოსდაცვითი ან სოციალური მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, საერთაშორისო, რეგიონულ (ევროპულ) ან ეროვნულ დონეზე დადგენილი ეტიკეტების გამოყენება, ერთ-ერთი წარმატებული ნაბიჯია მდგრადი შესყიდვების განხორციელებისათვის. ეკოეტიკეტირების გამოყენება იძლევა დროის დაზოგვის შესაძლებლობას, რამდენადაც უკვე არსებობს მზა მექანიზმი, რომლითაც შესაძლებელია დადგინდეს კონკრეტულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა. ეტიკეტები შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს შემდეგი მიზნით:

- შესასყიდი საქონლის ან მომსახურების ტექნიკური სპეციფიკაციების განსაზღვრის მიზნით;
- იმის შესამოწმებლად, შეესაბამება თუ არა ეკონომიკური ოპერატორის წინადადება/შეთავაზება შესყიდვის პირობებით დადგენილ მდგრადობის მოთხოვნებს.

გასათვალისწინებელია, რომ **კანონი ადგენს იმ კონკრეტულ საფუძვლებს (შემთხვევებს), როდესაც შემსყიდველ ორგანიზაციას შეუძლია სპეციფიკაციებში მიუთითოს კონკრეტული ეტიკეტის (მაგალითად: „ეკო“, „ბიო“, „ორგანული“ ან/და სხვა) ქონის აუცილებლობაზე.**²³ ასეთ შემთხვევაში, აუცილებელია, ეტიკეტი ერთდროულად აკმაყოფილებდეს ქვემოთ ჩამოთვლილ მოთხოვნებს:

- ა) ეტიკეტი ეხება მხოლოდ იმ კრიტერიუმებს, რომლებიც დაკავშირებულია შესყიდვის ობიექტთან და გამოიყენება, როგორც დამკვიდრებული მეთოდი ასეთი შესყიდვის ობიექტის მახასიათებლების განსაზღვრისთვის
- ბ) ეტიკეტის მოთხოვნები ეფუძნება ობიექტურად გადამოწმებად და არადისკრიმინაციულ კრიტერიუმებს
- გ) ეტიკეტი დამტკიცდა პროცესით, რომელშიც მონაწილეობის მიღება შეეძლო ყველა დაინტერესებულ პირს, მათ შორის, ადმინისტრაციულ ორგანოებს, მომხმარებლებს, მწარმოებებს, მწარმოებლებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს
- დ) ეტიკეტის მიღება შეუძლია ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს
- ე) მოთხოვნებს ეტიკეტის მისაღებად აწესებს მესამე პირი, რომელზეც ეტიკეტის მიღების მსურველ ეკონომიკურ ოპერატორს არ შეუძლია გავლენის მოხდენა.

თუ შემსყიდველი ორგანიზაცია ითხოვს კონკრეტული ტიპის სერტიფიკატს, ეკოეტიკეტის დასადასტურებლად, მას ვალდებულება აქვს მიიღოს ასეთი სერტიფიკატის ეკვივალენტური სერტიფიკატიც, თუ იგი აკმაყოფილებს იმავე პირობებს. ამასთან, კანონის 49-ე მუხლის მე-12 პუნქტის თანახმად, თუ ეკონომიკური ოპერატორი დაადასტურებს, რომ მას არ აქვს შესაძლებლობა, მისგან დამოუკიდებელი მიზეზებით მოიპოვოს შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ განსაზღვრული ან მისი ეკვივალენტური ეტიკეტი, შემსყიდველი ორგანიზაცია მიიღებს სხვა, სათანადო მტკიცებულებას, მათ შორის, მწარმოებლის მიერ გაცემულ ოფიციალურ დოკუმენტს, რომელიც ადასტურებს, რომ ეკონომიკური ოპერატორის მიერ შეთავაზებული შესყიდვის ობიექტი სრულად აკმაყოფილებს შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ მითითებული ეტიკეტის მოთხოვნებს. ამავე დროს, თუ ეტიკეტი აკმაყოფილებს კანონის 49-ე მუხლის მე-9 პუნქტის „ბ“-„ე“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს, მაგრამ იმავდროულად დაწესებულია სხვა მოთხოვნები, რომლებიც არ არის დაკავშირებული შესყიდვის ობიექტთან, შემსყიდველი ორგანიზაცია არ არის უფლებამოსილი მოითხოვოს ასეთი ეტიკეტი. ასეთ შემთხვევაში, მან უნდა აღწეროს შესყიდვის ობიექტთან დაკავშირებული სპეციფიკაციები.

23 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის მე-9 პუნქტი.

9. ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევა

ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევის კრიტერიუმები ძირითადად კონცენტრირებულია ეკონომიკური ოპერატორის შესაძლებლობაზე, შეასრულოს საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები. ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების შეფასებისას, შესაძლოა, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ მოითხოვოს ეკონომიკური ოპერატორის მხრიდან გარემოსდაცვითი ღონისძიებების განხორციელების შესაძლებლობის დამადასტურებელი მტკიცებულებები. **შემსყიდველი ორგანიზაცია ასევე უფლებამოსილია, მდგრადი განვითარების მიზნის მისაღწევად, მოსთხოვოს ეკონომიკურ ოპერატორს სოციალური, გარემოსდაცვითი და შრომითსამართლებრივი ნორმების დაცვა.**²⁴ თუმცა, ხაზი უნდა გაესვას იმ გარემოებას, რომ შერჩევის კრიტერიუმები უნდა იყოს დაკავშირებული ხელშეკრულების საგანთან.²⁵

9.1. ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევის კრიტერიუმების მიმოხილვა

ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევის კრიტერიუმებში გარემოსდაცვითი ელემენტების შემოღება შესაძლებელია, შესყიდვის პირობებში ეკონომიკური ოპერატორის ტექნიკური და პროფესიული შესაძლებლობების თაობაზე დებულებების განვითარებით. აღნიშნულთან დაკავშირებით მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული, რომ ტექნიკურ და პროფესიულ შესაბამისობასთან დაკავშირებით **შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, განსაზღვროს საჭირო მოთხოვნები, როგორცეცა ეკონომიკური ოპერატორის საკმარისი ადამიანური და ტექნიკური რესურსი, აგრეთვე, მისი სამუშაო გამოცდილება.**

9.2. გარემოსდაცვითი ტექნიკური შესაძლებლობები

საჯარო შესყიდვის პროცედურების განხორციელებისას შერჩევის კრიტერიუმების განსაზღვრა საკმაოდ რთული საკითხია. **შესაბამისად, რეკომენდებულია შემსყიდველმა ორგანიზაციამ განსაზღვროს წინარე სამუშაო გამოცდილების, ადამიანური და ტექნიკური რესურსების შესახებ მოთხოვნები, იმის დასადასტურებლად, რომ ეკონომიკურ ოპერატორებს აქვთ საჭირო შესაძლებლობა, დააკმაყოფილონ ამგვარი მოთხოვნები.** გარემოსდაცვითი ტექნიკური შესაძლებლობა შეიძლება მოიცავდეს ტექნიკურ კომპეტენციას, მაგალითად, ნარჩენების წარმოქმნის მინიმიზაციის, დამბინძურებლების გაფრქვევისა და ემისიების შემცირების, სანვავის მოხმარების შემცირების ან ბუნებრივი ჰაბიტატების დეზინტეგრაციის კონტექსტში.

პრაქტიკული თვალსაზრისით, აღნიშნული მოიცავს შემდეგ კითხვებს:

- აქვს თუ არა ეკონომიკურ ოპერატორს მდგრადი ხელშეკრულებების შესრულების გამოცდილება?
- არის თუ არა ეკონომიკური ოპერატორის მიერ დაქირავებული/დასაქმებული პერსონალი სათანადოდ კვალიფიციური და აქვს თუ არა დასაქმებულ/დაქირავებულ პერსონალს გარემოსადმი მეგობრული პროდუქტების წარმოებისა და საჯარო შესყიდვის წინადადების შესათავაზებლად შესაბამისი გამოცდილება ან/და პროფესიული კვალიფიკაცია?
- საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად და შესაბამისად, საქონლის მისაწოდებლად ან/და მომსახურების გასაწევად ან/და სამუშაოს შესასრულებლად, აქვს თუ არა ეკონომიკურ ოპერატორს საკუთრებაში ან/და სარგებლობაში საჭირო ტექნიკური აღჭურვილობა?
- აქვს თუ არა ეკონომიკურ ოპერატორს შესაძლებლობა, უზრუნველყოს გასაწევი მომსახურების ან/და შესასრულებელი სამუშაოს ან/და მისაწოდებელი საქონლის საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებით ნაკისრი შესრულების ხარისხი? მაგალითად, აქვს თუ არა ეკონომიკურ ოპერატორს შესაბამისი ეტიკეტის ან სერტიფიკატის მქონე პროდუქტი?

24 „საჯარო შესყიდვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტი.

25 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: ClientEarth (2011), Identifying Opportunities for Sustainable Public Procurement. Briefing No.4: Clarifying the Link to the Subject Matter for Sustainable Procurement Criteria, ხელმისაწვდომია: <https://www.documents.clientearth.org/wp-content/uploads/library/2011-10-01-briefing-no.-4-clarifying-the-link-to-the-subject-matter-for-sustainable-procurement-criteria-ce-en.pdf> [31.10.2021].

ამ კონტექსტში, ერთ-ერთი სასარგებლო ინსტრუმენტი უკვე შესრულებული ხელშეკრულებების თაობაზე არსებული ინფორმაცია/ცნობა. ეს ინფორმაცია შესაძლებელია მოთხოვნილ იქნეს, შესყიდვის პირობებში ეკონომიკური ოპერატორისათვის გამოცდილების შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენის შესახებ მოთხოვნის მითითების შედეგად.

ტექნიკური და პროფესიული შესაბამისობის შემოწმებისას, კანონი განსაზღვრავს მხედველობაში მისაღებ მაქსიმალურ პერიოდს, კერძოდ, შესყიდვის პირობებით განსაზღვრული ტექნიკური და პროფესიული შესაბამისობა შესაძლებელია შემოწმდეს.²⁶

- ა) არაუმეტეს უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში მიწოდებული საქონლის ან განუღი მომსახურების შესახებ ინფორმაციით, რომელშიც მითითებული უნდა იყოს მონაცემები მისი ღირებულების, საქონლის მიწოდების/მომსახურების განვლის თარიღისა და მიმღების შესახებ, რომელსაც უნდა ერთვოდეს ვალდებულებების ჯეოგრაფიულ შესრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია²⁷
- ბ) არაუმეტეს უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში შესრულებული სამუშაოს შესახებ ინფორმაციით, რომელშიც მითითებული უნდა იყოს მონაცემები მისი ღირებულების, შესრულების თარიღისა და მიმღების შესახებ, რომელსაც უნდა ერთვოდეს ვალდებულებების ჯეოგრაფიულ შესრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.²⁸

აღსანიშნავია, რომ გარემოსდაცვითი ტექნიკური შესაძლებლობის შესყიდვის პირობებში განსაზღვრისას, მნიშვნელოვანია, რომ შესყიდვის პირობებით შესაძლებელია მოთხოვნილ იქნეს.²⁹

- ა) ტექნიკური პერსონალისა და სტრუქტურული ერთეულების შესახებ ინფორმაცია, განსაკუთრებით, იმ პერსონალის/სტრუქტურული ერთეულის შესახებ, რომელიც პასუხისმგებელია უშუალოდ საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულების ხარისხზე ან ასრულებს სამუშაოს
- ბ) ხელმძღვანელის ან ტექნიკური პერსონალის კვალიფიკაციისა და გამოცდილების დამადასტურებელი დოკუმენტები (მაგალითად, ეკოეტიკეტირების სერტიფიკატი)
- გ) ხარისხის უზრუნველსაყოფად გამოსაყენებელი ტექნიკური აღჭურვილობისა და რესურსების აღწერა
- დ) ვალდებულებების შესასრულებლად გამოსაყენებელი მიწოდებისა და მონიტორინგის მენეჯმენტის სისტემის აღწერა
- ე) ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებული, უშუალო გარემოსდაცვითი ღონისძიებების აღწერა
- ვ) ინფორმაცია იმის შესახებ, საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების უშუალოდ რომელ კონკრეტულ ნაწილს შეასრულებს ქვეკონტრაქტორი.

მნიშვნელოვანია, რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ ზუსტად, მკაფიოდ და არაორაზროვნად განსაზღვროს, თუ რომელი კატეგორიის მოთხოვნილი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია იქნება რელევანტური და რა საშუალებებით შეფასდება ეკონომიკური ოპერატორის მიერ წარდგენილი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია. აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკურ ოპერატორს ზემოაღნიშნული ინფორმაციის/დოკუმენტის წარდგენა არ მოეთხოვება ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მონაცემების გადამოწმება შესაძლებელია შესყიდვების ელექტრონულ სისტემაში ან სხვა ღია ბაზაზე დაყრდნობით, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით დადგენილი წესით, რაც შესყიდვის პროცედურაში მონაწილეობისათვის მოქნილობის მეტ შესაძლებლობას უზრუნველყოფს.³⁰

26 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 59-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.
27 კონკურენციის ადეკვატური დონის მისაღწევად, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ შეიძლება გაითვალისწინოს ამ დებულებით განსაზღვრულზე უფრო ადრე განხორციელებული საქონლის მიწოდება/მომსახურების განწევა.
28 კონკურენციის ადეკვატური დონის მისაღწევად, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ შეიძლება გაითვალისწინოს ამ დებულებით განსაზღვრულზე უფრო ადრე შესრულებული სამუშაოც.
29 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 59-ე მუხლის მე-5 პუნქტი.
30 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 59-ე მუხლის მე-6 პუნქტი.

9.3. ხარისხის უზრუნველყოფისა და გარემოსდაცვითი მართვის სტანდარტები

შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, ეკონომიკური ოპერატორის შესაძლებლობა, შესყიდვის პირობებით განსაზღვრულ ტექნიკურ და პროფესიულ შესაბამისობასთან მიმართებით შეამოწმოს შემდეგი საშუალებებით:

- ა) გარემოს დაცვის მართვისა და აუდიტის სისტემაში (EMAS)³¹ ეკონომიკური ოპერატორის რეგისტრაციის ფაქტის გადამოწმებით
- ბ) აკრედიტებული ორგანოს მიერ, საქართველოს ან შესაბამისი ქვეყნის კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით გაცემული იმ სერტიფიკატის არსებობის შემოწმებით, რომელიც ადასტურებს ევროპის ან საერთაშორისო გარემოსდაცვით სტანდარტებთან შესაბამისობას
- გ) გარემოსდაცვით მოთხოვნებთან საქმიანობის შესაბამისობის ეკვივალენტური შეფასებით, რომელიც საქართველოში შეესაბამება ზემოაღნიშნულ „ა“ ან „ბ“ პუნქტებში მითითებულ გარემოს დაცვის მართვის სისტემებს.

9.4. მიწოდების ჯაჭვის მენეჯმენტი

გარემოზე ზემოქმედება შესაძლოა წარმოიშვას არამხოლოდ კონკრეტული შესყიდვის ობიექტის მიწოდებისას, არამედ მიწოდების მთლიანი ჯაჭვის ფარგლებშიც.³² მაგალითად, საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების აღჭურვილობას, როგორც წესი, აქვს კომპონენტები, რომლებიც ინარჩუნებენ მსოფლიოს სხვადასხვა ნაწილიდან, მათ შორის, ლითონებისგან და სხვა ნივთიერებებისგან, რომლებიც, თავისი მხრივ, მათი მოპოვებისა თუ დამუშავების პროცესში, გარემოსთვის საკმაოდ დიდ რისკს წარმოადგენს.

ამდენად, როდესაც წარმოების, მიწოდებისა და გაყიდვის პროცესებში სოციალური ან/და გარემოსდაცვითი რისკები აღინიშნება, ამგვარი შესყიდვის ობიექტების შესყიდვისას მიზანშეწონილია, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ გადახედოს ეკონომიკური ოპერატორის მიერ შერჩევა-შეფასების ეტაპზე წარმოდგენილ ქვეკონტრაქტორთა სრულ ჯაჭვს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და გაანალიზოს, ძირითადი ეკონომიკური ოპერატორისა და პირველი დონის ქვეკონტრაქტორის მიღმა, სრულდება თუ არა გარემოსდაცვითი კრიტერიუმები.³³ ამასთან, ეკონომიკურმა ოპერატორებმა უნდა უზრუნველყონ შესაბამისი მტკიცებულებების წარდგენა იმის დასადასტურებლად, რომ უზრუნველყოფილია ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების, აგრეთვე, შრომითი გარანტიების პატივისცემა მიწოდების ჯაჭვის ფარგლებში.

31 ევროკავშირის ეკო მენეჯმენტისა და აუდიტის სქემა (The EU Eco-Management and Audit Scheme –EMAS) არის პრემიუმ მენეჯმენტის ინსტრუმენტი, რომელიც შემუშავებულია ევროკომისიის მიერ კომპანიებისა და სხვა ორგანიზაციებისათვის, იმისათვის, რომ განხორციელდეს მათი გარემოსდაცვითი საქმიანობის შეფასება, გაუმჯობესება და ერთგვარი ანგარიშგება. EMAS ღიაა ყველა ტიპის ორგანიზაციისთვის, რომელსაც სურს გაუმჯობესოს თავისი გარემოსდაცვითი საქმიანობა. იგი მოიცავს ეკონომიკურ და მომსახურების ყველა სექტორს და გამოიყენება მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm [09.09.2021].

32 მდგრადი შესყიდვების მიდგომა/კონცეფცია ფართოდ გამოიყენება სხვა ეკონომიკურ სექტორშიც. ფინანსური მომსახურების სექტორში პროდუქტის/მომსახურების მომწოდებლების უფრო მდგრადი ჯაჭვი მენეჯმენტის პრაქტიკის დანერგვის მაგალითია პროკრედიტ ბანკის მიერ ჯგუფის ფარგლებში წამოწყებული პროექტი, მიწოდების ჯაჭვისა და მიწოდებლების მდგრადობის გასაანალიზებლად. პროექტით განისაზღვრა „მდგრადი“ მიწოდებლების კრიტერიუმები. განხორციელდა მიწოდებლების ზოგადი ანალიზი, მიწოდებლების მდგრადობის ანალიზი და მომარაგების ჯაჭვში მდგრადობის გაზრდის ანალიზი. საგულისხმოა, რომ ზოგიერთი დადებითი კრიტერიუმი, რომელსაც მიწოდებლებთან მიმართებით ექვევა ყურადღება არის: (i) სერტიფიცირებული გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა, (ii) პროდუქტების შესაბამისობა პროკრედიტის მწვანე დაფინანსების კრიტერიუმებთან, (iii) ეკოლოგიურად ან/და სოციალურად სერტიფიცირებული ან რეგიონალური პროდუქტები, (iv) ენერჯის/რესურსების მდგრადი გამოყენება, ნარჩენების სათანადო მართვა, (v) პროდუქციის განთავსება ხელმეორედ გამოსაყენებელ/გადამუშავებად კონტეინერებში, (vii) კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობა, (viii) შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის სტანდარტებთან შესაბამისობა. დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: პროკრედიტ ბანკი, პროკრედიტ ეკო მდგრად მომწოდებლები, საინფორმაციო ბროშურა, 2021წ/ II კვ., ხელმისაწვდომია https://commerciant.ge/img/pdf/Q2_2021_Newsletter_Geo.pdf [24.08.2021].

33 Buying green!, A handbook on green public procurement 3rd Edition, European Union, 2016, გვ.48., ხელმისაწვდომია: <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/Buying-Green-Handbook-3rd-Edition.pdf> [23.08.2021].

10. საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები

10.1. საუკეთესო წინადადების გამოვლენის გარემოსდაცვითი კრიტერიუმები

გამარჯვებულად გამოვლენის ეტაპზე, შემსყიდველი ორგანიზაცია აფასებს წარდგენილი წინადადებების ხარისხს და ხარჯებს, საბოლოოდ, ეკონომიკური ოპერატორის მიერ წარდგენილი საუკეთესო წინადადების გამოსავლენად. საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები უზრუნველყოფს ეკონომიკურად ყველაზე მომგებიანი წინადადების გამოვლენას. აღნიშნული არ გულისხმობს, რომ მხოლოდ და მხოლოდ დაბალი ფასი შეიძლება გახდეს ყველაზე მომგებიანი წინადადების გამოვლენის ძირითადი კრიტერიუმი.

კანონის თანახმად, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით შესაძლებელია განისაზღვროს შემთხვევები, როდესაც დასაშვებია ან აკრძალულია მხოლოდ დაბალი ფასის კრიტერიუმის დაწესება.³⁴ თუმცა, კანონის თანახმად, ფასისა და ხარისხის საუკეთესო თანაფარდობის კრიტერიუმის გამოყენება სავალდებულოა, შესყიდვის რამდენიმე პროცედურის — კონკურენტული დიალოგის, ინოვაციური პარტნიორობისა და კონკურსის შემთხვევებში.

კანონის თანახმად, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები შეიძლება დაეფუძნოს:³⁵

- ა) ყველაზე დაბალ ფასს
- ბ) ეკონომიკურ ეფექტიანობას
- გ) ფასისა და ხარისხის საუკეთესო თანაფარდობას

კანონის თანახმად, ფასისა და ხარისხის საუკეთესო თანაფარდობა შესაძლებელია შეფასდეს სხვადასხვა კრიტერიუმის საფუძველზე, მათ შორის, ხარისხობრივ, გარემოსდაცვით ან სოციალურ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით. აღნიშნული კრიტერიუმები შეიძლება მოიცავდეს:

- ა) ხარისხს, მათ შორის, ტექნიკურ, ესთეტიკურ და ფუნქციურ მახასიათებლებს, ხელმისაწვდომობას, ყველა მომხმარებელზე მორგებას, სოციალურ, გარემოსდაცვით და ინოვაციურ მახასიათებლებს, ასევე, ვაჭრობასა და მის პირობებს
- ბ) ორგანიზაციულ მონყობას, საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების პირობების შესასრულებლად განსაზღვრული პერსონალის კვალიფიკაციასა და გამოცდილებას, თუ პერსონალის გამოცდილებასა და კვალიფიკაციას მნიშვნელოვანი გავლენა შეიძლება ჰქონდეს ვალდებულებების შესრულებაზე
- გ) შესყიდვის შემდგომ მომსახურებასა და ტექნიკურ მომსახურებას, მიწოდების პირობებს, როგორებიცაა მიწოდების თარიღი, პროცესი, პერიოდი ან დასრულების პერიოდი

საგულისხმოა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ გამოიყენება ხარისხისა და ფასის თანაფარდობის კრიტერიუმი, შემსყიდველი ორგანიზაცია შესყიდვის პირობებში განსაზღვრავს თითოეული კრიტერიუმის ხვედრით წონას. თუ ობიექტური მიზეზებით შეუძლებელია ხვედრითი წონის განსაზღვრა, შემსყიდველი ორგანიზაცია მიუთითებს კრიტერიუმების რიგითობას კლებადობის მიხედვით. ამ გზით, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები მოექცევა ეკონომიკურ ოპერატორთა მხრიდან ერთგვარი კონტროლის ქვეშ, ხოლო უფლების შესაძლო დარღვევის შემთხვევაში, შესაძლოა გასაჩივრდეს კანონით განსაზღვრული წესების შესაბამისად.

34 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-3 პუნქტი.

35 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

10.2. სად გაითვალისწინება მდგრადობის კრიტერიუმები – ტექნიკურ სპეციფიკაციებში თუ საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში?

შემსყიდველმა ორგანიზაციამ რამდენიმე გარემოება უნდა გაითვალისწინოს იმის გადასაწყვეტად, გარემოსდაცვითი კრიტერიუმები მიუთითოს სავალდებულო მოთხოვნების სახით ტექნიკურ სპეციფიკაციებში, თუ განსაზღვროს საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში. გარემოსდაცვითი ასპექტების საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში გათვალისწინების ერთ-ერთი ძირითადი განმაპირობებელი ფაქტორი შეიძლება იყოს ისეთი შემთხვევა, როდესაც შემსყიდველი ორგანიზაცია არ არის დარწმუნებული ხარჯების ოდენობაში ან/და შესაბამისი ბაზრის მზაობაში, აგრეთვე, გარემოსადმი მეგობრული შესყიდვის ობიექტის ბაზარზე ხელმისაწვდომობაში.

შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, გარემოსდაცვითი მინიმალური კრიტერიუმები განსაზღვროს ტექნიკურ სპეციფიკაციებში, ხოლო საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში მიუთითოს დამატებითი ქულები, შესაბამის ხვედრით წონაზე მითითებით. აღნიშნული მიდგომა უზრუნველყოფს ეკონომიკური ოპერატორის გამარჯვებულად გამოვლენის ეტაპზე შემსყიდველი ორგანიზაციის მეტ მოქნილობას. ასეთ შემთხვევაში, შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უნდა უზრუნველყოს რომ ტექნიკურ სპეციფიკაციებთან დაკავშირებული მოთხოვნები და საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები არ გადაფარავნენ ერთმანეთს.

10.3. სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი

კანონის თანახმად, სასიცოცხლო ციკლი განიმარტება როგორც ყველა თანმიმდევრული და ურთიერთდაკავშირებული ეტაპი, რომელიც მოიცავს,³⁶ მათ შორის:

- ა) განსახორცილებელ კვლევას
- ბ) წარმოებას
- გ) ვაჭრობასა და მის პირობებს
- დ) ტრანსპორტირებას
- ე) გამოყენებასა და შენარჩუნებას
- ვ) პროდუქციის მთელი არსებობის პერიოდს ან სამუშაოს შესრულებასა და მომსახურების განევას, ნედლეულის შექმნიდან ან ხელთ არსებული რესურსის წარმოშობიდან, ნებართვის მიღებით, მომსახურებისა და გამოყენების ჩათვლით

რამდენადაც საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები შეიძლება დაეფუძნოს ეკონომიკურ ეფექტიანობას, რაშიც, უპირველეს ყოვლისა, მოიაზრება სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი, აქვე უმნიშვნელოვანესია განიმარტოს მისი ცნებაც.

სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი მოიცავს საქონლის მიწოდებასთან, მომსახურების განევასთან ან სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში არსებულ ხარჯს, მათ შორის, შესყიდვასთან, სარგებლობასთან, ენერჯისა და სხვა რესურსების მოხმარებასთან, მოვლასთან, გადამუშავებასთან, ასევე, გარემოზე მიყენებული ზიანის შედეგად წარმოშობილ ხარჯებთან (თუკი შესაძლებელია მიყენებული ზიანის ფულადი ვალდებულების სახით განსაზღვრა) დაკავშირებულ დანახარჯებს.³⁷

საგულისხმოა, რომ იმ შემთხვევაში თუ შემსყიდველი ორგანიზაცია შესყიდვის ღირებულების ხარჯს სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯების მეთოდით გამოთვლის, მან შესყიდვის პირობებში უნდა მიუთითოს, თუ რა მონაცემების წარმოდგენა ევალებათ ეკონომიკურ ოპერატორებს და ამ მონაცემების საფუძველზე, როგორი მეთოდით დადგინდება სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯი.³⁸

36 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის „ფ“ ქვეპუნქტი.

37 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის „ქ“ ქვეპუნქტი.

38 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-8 პუნქტი.

მეთოდი, რომელიც უკავშირდება გარემოსდაცვითი გარე ფაქტორებით გამოწვეული ხარჯების შეფასებას, ერთდროულად უნდა აკმაყოფილებდეს ყველა შემდეგ პირობას³⁹:

- ა) იგი უნდა ეფუძნებოდეს ობიექტურად გადამოწმებად და არადისკრიმინაციულ კრიტერიუმებს, კერძოდ, თუ მეთოდი არ არის დადგენილი განმეორებადი ან განგრძობადი გამოყენებისათვის, იგი ეკონომიკურ ოპერატორს გაუმართლებლად არ უნდა ანიჭებდეს უპირატესობას ან არ უნდა აყენებდეს არახელსაყრელ მდგომარეობაში⁴⁰
- ბ) იგი თანაბრად ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყველა მხარისთვის⁴¹
- გ) მოთხოვნილი ინფორმაციის მიწოდება, გონივრული ძალისხმევის გამოყენებით, უნდა შეეძლოს ნებისმიერ გულმოდგინე ეკონომიკურ ოპერატორს, მათ შორის, არარეზიდენტ ეკონომიკურ ოპერატორს⁴²

ამდენად, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები განსხვავდება იმის მიხედვით, თუ შესყიდვის ობიექტის თავისებურების გათვალისწინებით, როგორ მიდგომას აირჩევს შემსყიდველი ორგანიზაცია. მიზანშეწონილია, მდგრადი შესყიდვების განხორციელების პროცესში, შემსყიდველი ორგანიზაციები მაქსიმალურად დაეყრდნონ მდგრადი შესყიდვების მარეგულირებელ საკანონმდებლო თუ კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით განსაზღვრულ დებულებებს. სტრუქტურულად თანმიმდევრული და დეტალიზებული სისტემა, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის პროცესის გამჭვირვალობას უზრუნველყოფს, რაც საჯარო შესყიდვების ძირითადი პრინციპების დაცვით ეკონომიკური ოპერატორის გამარჯვებულად გამოვლენის წინაპირობაა.

11. მდგრადი შესყიდვის ხელშეკრულების შესრულება

ხელშეკრულების შესრულების ეტაპზე კრიტიკულად მნიშვნელოვანია რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ უზრუნველყოს ეკონომიკური ოპერატორის მხრიდან ყველა ასპექტისა და მოთხოვნის, განსაკუთრებით მდგრად შესყიდვებთან დაკავშირებული მოთხოვნების სათანადო შესრულება. ზოგადად, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა არ უნდა განახორციელონ რაიმე სახის პირდაპირი თუ არაპირდაპირი გადახვევა შესყიდვის პირობებით განსაზღვრული მდგრადი შესყიდვების მოთხოვნებთან და კრიტერიუმებთან მიმართებით. თუკი ცვლილება ხორციელდება საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებაში, შესაძლოა ითქვას, რომ სასურველია საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების უფრო „გამკაცრება“, იმისთვის, რათა საჯარო შესყიდვა გახდეს უფრო „მდგრადი“.⁴³

11.1. ხელშეკრულების შესრულების ზედამხედველობა

კანონის 69-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, შემსყიდველი ორგანიზაცია ვალდებულია, გააკონტროლოს საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების შესრულება. აღნიშნული ვალდებულება ეხება, მათ შორის, მდგრადი შესყიდვების განხორციელებისთვის დადგენილი მოთხოვნების შესრულებასაც, რომელიც თავისი მხრივ, საჯარო შესყიდვის მდგრადობის კრიტერიუმების მეშვეობით განხორციელებისას მნიშვნელოვან როლს ასრულებს.

დადგენილების პროექტის IV თავის მე-13 პუნქტის თანახმად, შემსყიდველი ორგანიზაცია ვალდებულია, მონიტორინგი გაუწიოს და შეაფასოს ეკონომიკური ოპერატორების მიერ მდგრადი შესყიდვების მოთხოვნების დაცვას სხვადასხვა მეთოდებით, მათ შორის, დოკუმენტური მტკიცებულებების შეფასებით ან დამოუკიდებელი აუდიტორის საშუალებით (საჭიროების შემთხვევაში). მდგრადი შესყიდვის ხელშეკრულების შესრულების კონტროლის სხვადასხვა გზა არსებობს:

39 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-8 პუნქტი.

40 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-8 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტი.

41 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-8 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი.

42 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის მე-8 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტი.

43 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 67-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებაში/ჩარჩო შეთანხმებაში საჯარო შესყიდვის ახალი პროცედურის გარეშე ცვლილების შეტანა დასაშვებია, თუ ინფორმაცია საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულებაში/ჩარჩო შეთანხმებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე, მათ შორის, მისი ღირებულების მიუხედავად, მკაფიოდ არის განსაზღვრული შესყიდვის პირობებში და ცვლილება არაარსებითია.

- ეკონომიკურ ოპერატორს ეთხოვოს წარმოადგინოს მდგრადი შესყიდვების პირობებთან ნაკისრი ვალდებულებების შესაბამისობის დამადასტურებელი მტკიცებულება
- შემსყიდველმა ორგანიზაციამ ან მის მიერ შერჩეულმა პირმა შესაძლოა განახორციელოს ხელშეკრულების შესრულების ინსპექტირება.

დადგენილების პროექტის IV თავის მე-14 პუნქტის თანახმად, შესყიდვის ობიექტის კანონით ან შესყიდვის პირობებით განსაზღვრულ მდგრადი შესყიდვების კრიტერიუმებთან შესაბამისობის კონტროლი ხორციელდება პერიოდულად, ან შემსყიდველი ორგანიზაციის მოთხოვნით.

ამასთან, რამდენადაც საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულება არეგულირებს სახელშეკრულებო ურთიერთობებს შემსყიდველ ორგანიზაციასა და ეკონომიკურ ოპერატორს შორის, იგი შესაძლოა ითვალისწინებდეს სანქციებს ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, მათ შორის, მდგრადობისთვის განსაზღვრული პირობების დარღვევის შემთხვევაშიც. ხელშეკრულების შესრულების კონტროლისას აუცილებელია, რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ გაითვალისწინოს ეკონომიკური ოპერატორისთვის მიცემული დრო (ვადა) და რესურსი, რომ დადგინდეს მოცემულ ვადასა და პირობებში, რამდენად აქვს მას შესაძლებლობა, სხვა ვალდებულებებთან ერთად ასევე შეასრულოს მდგრადობასთან დაკავშირებული პირობები. უპირველესად უნდა შეფასდეს, რამდენად შეესაბამება ეკონომიკური ოპერატორის მიერ მდგრადობასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულება, უშუალოდ კანონმდებლობიდან გამომდინარე მოთხოვნებს და ეკონომიკურ ოპერატორს უნდა მოეთხოვოს ამგვარი ვალდებულებების უპირობოდ შესრულება.

ასევე, თუ საჯარო შესყიდვის პროცესში ჩართულია ასევე ქვეკონტრაქტორი, მდგრადობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები ასევე უნდა შესრულდეს ქვეკონტრაქტორის მიერ. ხაზი უნდა გაესვას, რომ საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების მუდმივი მონიტორინგი არის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რგოლი მდგრადი შესყიდვების მიზნების მიღწევის პროცესში. სწორი და სრულყოფილი მონიტორინგის გარეშე, მდგრადი შესყიდვების განხორციელებას აზრი ეკარგება და უფრო მეტიც, შემსყიდველი ორგანიზაცია დგება ფულადი სახსრების ეფექტიანი და რაციონალური ხარჯვის პრინციპის დარღვევის რისკის ქვეშ.

ამრიგად, მნიშვნელოვანია, რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ აწარმოოს სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესრულებაზე ზედამხედველობა იმ მიზნით, რომ დაადგინოს, სრულდება თუ არა მდგრადობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები და ხომ არ არის სახეზე კანონდებლობით, ასევე, მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულებით მდგრადობასთან დაკავშირებული ვალდებულებების დარღვევის ფაქტები. დადგენილების პროექტის IV თავის მე-15 პუნქტის შესაბამისად, ასეთი ფაქტი შეიძლება გახდეს საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველი.

12. მწვანე კრიტერიუმები ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობების, სახარჯი მასალებისა და დასუფთავების პროდუქტებისთვის

წინამდებარე თავში მოცემული დებულებები შემუშავებულია ევროპული საერთაშორისო პრაქტიკის ანალიზის, კერძოდ, ევროკავშირის მწვანე საჯარო შესყიდვების კრიტერიუმებზე დაყრდნობით.⁴⁴ წინამდებარე რეკომენდაციები შემუშავებულია იმისათვის, რომ შესაძლებლობა მისცეს და ნაახალისოს შემსყიდველი ორგანიზაციები, შეისყიდონ ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობები, სახარჯი მასალები და დასუფთავების პროდუქტები მდგრადი განვითარების ერთ-ერთი ასპექტის — გარემოსდაცვითი კრიტერიუმების მხედველობაში მიღებით, კანონისა და დადგენილების პროექტის შესაბამისად.⁴⁵

პრიორიტეტიზაციის საფუძველზე, რომელიც განხორციელდა პრიორიტეტიზაციის სავარჯიშოსთვის UNEP-ის ინსტრუქციის⁴⁶ შესაბამისად, საქართველოში მდგრადი შესყიდვების იმპლემენტაციისათვის პროდუქტის რამდენიმე კატეგორია იქნა იდენტიფიცირებული. ეს პროდუქტებია:

- ტონერიანი კარტრიჯები (CPV 30125100)
- მელნის/საღებავის კარტრიჯები (CPV 30192113)
- პრინტერები და პლოტერები (CPV 30232100)
- სანმენდი და საპრიალებელი პროდუქცია (CPV 39800000)

ამ თავში მოცემული დებულებები სარეკომენდაციო ხასიათისაა და ფორმულირებულია იმგვარად, რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ, ინდივიდუალურ საჭიროებებზე დაყრდნობით (სრულად ან ნაწილობრივ) ხსენებული კრიტერიუმები, მისი საჭიროებების შეფასების შემდგომ გაითვალისწინოს კონკრეტულ შესყიდვის პირობებში/შესყიდვის დოკუმენტაციაში, მინიმალური შესწორებებით.

12.1. ძირითადი და დამატებითი კრიტერიუმები

მდგრადობის ასპექტით შესყიდვის ობიექტების (საქონლის) შესყიდვისას, ის კრიტერიუმები, რომლებსაც შესაძლოა დაეყრდნოს შემსყიდველი ორგანიზაცია, პირობითად, დაყოფილია ძირითად და დამატებით კრიტერიუმებად.⁴⁷

- **ძირითადი კრიტერიუმები** — კრიტერიუმები, რომლებიც შემუშავებულია მწვანე საჯარო შესყიდვების მარტივი იმპლემენტაციისთვის, რაც თავის მხრივ, არ არის დაკავშირებული დიდ ადმინისტრაციულ (ადამიანურ და დროის) რესურსთან, იმპლემენტაციის თვალსაზრისით. აღნიშნულ კრიტერიუმებში ყურადღება მახვილდება შესყიდვის ობიექტთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი ვალდებულებების შესრულების ძირითად, საკვანძო, სფერო(ებ)ზე და კრიტერიუმები მიზნად ისახავს ეკონომიკურ ოპერატორთათვის ადმინისტრაციული ხარჯების მინიმუმამდე შემცირებას
- **დამატებითი კრიტერიუმები** — კრიტერიუმები, რომლებიც ითვალისწინებს დამატებით ასპექტებსა და შესყიდვის ობიექტთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი ვალდებულებების შესრულების უფრო მაღალ ხარისხობრივ მახასიათებლებს, შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ გარემოსდაცვითი და ინოვაციური მიზნის მიღწევის უზრუნველსაყოფად

44 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm [06.05.2021].

45 „საჯარო შესყიდვის განხორციელებისას მდგრადი განვითარების მიზნის მისაღწევად გასატარებელი აუცილებელი ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი.

46 UNEP-ის მიდგომის შესახებ დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/sustainable_public_procurement_implementation_guidelines.pdf [27.09.2021].

47 ამ საკითხებზე დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: EU GPP criteria for indoor cleaning services, გვ.2, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/en.pdf [06.05.2021];

EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.3, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf [06.05.2021].

სანმენდი საშუალებების, ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობებისა და სახარჯი მასალების მდგრადი შესყიდვისას, ზემოხსენებული ძირითადი და დამატებითი კრიტერიუმები, შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს საჯარო შესყიდვის პროცედურის სხვადასხვა ეტაპზე. შესაბამისად, შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, ამგვარი კრიტერიუმები განსაზღვროს:

- ეკონომიკური ოპერატორის შერჩევის კრიტერიუმებში⁴⁸
- შესყიდვის ობიექტის ტექნიკურ სპეციფიკაციებში⁴⁹
- საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში⁵⁰
- საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების პირობებში

აღნიშნული გარემოება, შემსყიდველ ორგანიზაციას აძლევს დისკრეციულ უფლებამოსილებას, თავად გადანყვიტოს, კონკრეტული შესყიდვის ობიექტის თავისებურებების გათვალისწინებით, რომელ ეტაპზე და რა კონკრეტული კრიტერიუმი გაითვალისწინოს მდგრადი საჯარო შესყიდვის განხორციელებისას. ამასთან, როდესაც შემსყიდველ ორგანიზაციას განზრახული აქვს ამ დოკუმენტში მითითებული კრიტერიუმების გამოყენება ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობების, სახარჯი მასალებისა და დასუფთავების პროდუქტების შესყიდვისას, მან აღნიშნული უნდა განახორციელოს იმგვარად, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს საჯარო შესყიდვების ისეთ პრინციპებთან თანხვედრა, როგორებიცაა ღიაობა და გამჭვირვალობა, ასევე არადისკრიმინაციული და თანასწორი მოპყრობა, პროპორციულობა და ა.შ.⁵¹ აღნიშნული, სხვა საკითხებთან ერთად გულისხმობს, რომ შერჩევის კრიტერიუმები, ტექნიკური სპეციფიკაციები, საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები ან ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული დებულებები არ უნდა იქნეს იმგვარად შერჩეული ან გამოყენებული, რომ იწვევდეს ეკონომიკური ოპერატორების პირდაპირ ან არაპირდაპირ დისკრიმინაციას.⁵²

12.2. მშენებელი კრიტერიუმები სანმენდი საშუალებებისთვის

სისუფთავის დაცვა და ჰიგიენური საშუალებების მუდმივი გამოყენება, ემსახურება ჯანსაღ გარემოში სიცოცხლის უფლების უზრუნველყოფას, თუმცა ასეთმა ღონისძიებებმა, თავისმხრივ, შეიძლება უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს გარემოზე.

წინამდებარე თავში განხილული რეკომენდაციები ვრცელდება შესყიდვის ობიექტებზე, რომლებიც მდგრადი შესყიდვების შესახებ UNEP-ის პრიორიტეტობისა და მეთოდოლოგიის შესაბამისად შერჩეულ იქნა როგორც პრიორიტეტული პროდუქტი (საქონელი). ეს შესყიდვის ობიექტებია:

- სანმენდი და საპრიალებელი პროდუქცია (CPV 39800000);
- სურნელოვანი ნივთიერებები და ცვლილები (CPV 39810000);
- ზედაპირულად აქტიური ორგანული ნივთიერებები (CPV 39820000);
- სანმენდი საშუალებები (CPV 39830000).

48 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 50-ე მუხლის შესაბამისად.

49 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის შესაბამისად.

50 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 51-ე მუხლის შესაბამისად.

51 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლი.

52 ამ საკითხებზე დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: Buying green!, A handbook on green public procurement 3rd Edition, European Union, 2016, ხელმისაწვდომია: <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/Buying-Green-Handbook-3rd-Edition.pdf> [06.05.2021].

მდგრადობის მოთხოვნებით სანმენდი საშუალებების შესყიდვისას, უნდა განისაზღვროს სანმენდი საშუალებების გავლენა გარემოზე. ქვემოთ მოცემულ N1 ცხრილში მითითებულია სანმენდი საშუალებების ზემოქმედება გარემოზე.⁵³

ცხრილი N1

გარემოზე ზემოქმედების მოხდენი ძირითადი ფაქტორები კროფუტის მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში	გადაწყვეტილის გზები
<ul style="list-style-type: none"> • სანმენდი საშუალების შემადგენლობა • ერთჯერადი, გადაუმუშავებელი საშუალებების გამოყენება • გამოყენებისას წყლისა და ელექტროენერჯის მოხმარება • ნარჩენების წარმოქმნა 	<ul style="list-style-type: none"> • ეკონომიკურ ოპერატორს მოეთხოვოს გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული ძირითადი დებულებების ცოდნა და გამოყენება • ეკონომიკურ ოპერატორს მოეთხოვოს თანამშრომლების მუდმივი ტრენინგები • ეკონომიკურ ოპერატორს მოეთხოვოს გარემოზე ნაკლები ზემოქმედების მქონე შემადგენლობის სანმენდი საშუალებების მიწოდება • ეკონომიკურ ოპერატორს მოეთხოვოს ენერგოეფექტური სანმენდი მოწყობილობების გამოყენება დასუფთავების მომსახურების განვსისას⁵⁴

სანმენდი საშუალებების ტექნიკური სპეციფიკაციების განსაზღვრისას მნიშვნელოვანია, რომ შემსყიდველი ორგანიზაციები დაეყრდნონ ევროკავშირის შესაბამის კრიტერიუმებს.⁵⁵ თავისი მხრივ, ეკონომიკურ ოპერატორებს უნდა მიეცეთ სანმენდი საშუალებების მითითებულ ეკოეტიკეტთან შესაბამისობის დადასტურების შესაძლებლობა.

ქვემოთ მოცემულ N2 ცხრილში მითითებულია შესაბამისი მოთხოვნები, რომლის მიხედვით, შემსყიდველი ორგანიზაციები შესაბამისი საქონლის აღწერისათვის გამოიყენებენ ევროკავშირის მწვანე საჯარო შესყიდვების ძირითად თუ დამატებით კრიტერიუმებს.⁵⁶

ცხრილი N2

ტექნიკური სპეციფიკაციები	
ძირითადი კრიტერიუმები	დამატებითი კრიტერიუმები
<ul style="list-style-type: none"> • გამოყენებულ იქნეს ეკოეტიკეტირების თაობაზე მოთხოვნა მხოლოდ გარკვეული საშუალებებისთვის. <p>მაგალითად, რიგი მისაწოდებელი (გამოსაყენებელი) სანმენდი საშუალებებისა (შემსყიდველმა ორგანიზაციამ შესყიდვის პირობებში უნდა მიუთითოს ასეთი საშუალებების ზუსტი და ამომწურავი ჩამონათვალი) უნდა შეესაბამებოდეს მყარი ზედაპირის სანმენდი საშუალებების ევროკავშირის შესაბამის კრიტერიუმებს.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • გამოყენებულ იქნეს ეკოეტიკეტირების თაობაზე მოთხოვნა ყველა საშუალებისთვის. <p>ასეთ შემთხვევაში, შესყიდვის პირობებში მიეთითება, რომ მისაწოდებელი (გამოსაყენებელი) ყველა სანმენდი საშუალება უნდა შეესაბამებოდეს მყარი ზედაპირის სანმენდი საშუალებების ევროკავშირის შესაბამის კრიტერიუმებს.</p>

ხელშეკრულების მენეჯმენტის პროცესში ეკონომიკურ ოპერატორს შესაძლოა მოეთხოვოს პერიოდულად ინფორმაციის მიწოდება, მიწოდებული საქონლის კონკრეტული ნაწილის მოთხოვნილ სტანდარტებთან შესაბამისობის დასადგენად. გარდა ამისა, საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულება შესაძლოა ადგენდეს ეკონომიკური ოპერატორის ვალდებულებას, ეტაპობრივად წარადგინოს შესყიდვის პირობებით მოთხოვნილი დოკუმენტაცია

53 EU GPP criteria for indoor cleaning services, გვ.6, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/en.pdf, [06.05.2021].

54 ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, მიუხედავად იმისა, რომ ხსენებული შესყიდვის ობიექტი არ შედის მოცემული თავით გათვალისწინებული შესყიდვის ობიექტების ნუსხაში (კერძოდ არ ერთიანდება სანმენდი პროდუქტების ქვეშ), მიზანშეწონილად იქნა მიჩნეული მისი მითითება მოცემული ცხრილის გადაწყვეტის გზების დანაყოფში.

55 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ EU GPP criteria for indoor cleaning services, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/en.pdf [06.05.2021].

56 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ EU GPP criteria for indoor cleaning services, გვ.8, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/en.pdf, [06.05.2021].

(მაგალითად სერტიფიკატი), იმისათვის, რომ დადგინდეს მიწოდებული საქონლის კონკრეტული ნაწილის შესაბამისობა მოთხოვნილ სტანდარტებთან.

ეკონომიკურ ოპერატორს, შესაძლოა, მოეთხოვოს დასაქმებული პერსონალისთვის (თუკი შესყიდვის ობიექტს წარმოადგენს დასუფთავების მომსახურება) ტრენინგების მუდმივად ჩატარების უზრუნველყოფა, შემდეგი საკითხების თაობაზე:⁵⁷

- როგორ უნდა განხორციელდეს თითოეული დასუფთავების აქტივობისთვის საწმენდი საშუალებების სწორი დოზირება (მათ შორის, განზავების შემთხვევაში)?
- როგორ უნდა იქნეს საწმენდი საშუალებები სათანადოდ დასაწყობებული?
- როგორ უნდა იქნეს უზრუნველყოფილი გამოსაყენებელი საწმენდი საშუალებების ფართო ასორტიმენტის შემცირება, რათა შემცირდეს ამ საშუალებებით მონამვლის რისკები?
- თუ როგორ უნდა განხორციელდეს საწმენდი საშუალების განზავება ცივ წყალში, თუ საწმენდი საშუალების მწარმოებლის მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი?
- როგორ უნდა იქნეს უზრუნველყოფილი შესაბამისი ტემპერატურა დასუფთავების პროდუქტებისათვის?
- როგორ უნდა იქნეს გამოყენებული გამძლე და მრავალჯერადი დასუფთავების აქსესუარები (მაგალითად, ხელთათმანები), ნარჩენების მოცულობის შესამცირებლად
- როგორ უნდა განხორციელდეს ნებისმიერი წარმოებული ნარჩენის სწორად განლაგება

ამდენად, ეკონომიკური ოპერატორის მხრიდან ზემოაღნიშნული აქტივობების განხორციელების დადასტურებისათვის, შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, განახორციელოს მისი ქმედებების მონიტორინგი და კონტროლი. მაგალითად, შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, განახორციელოს ეკონომიკური ოპერატორის მიერ განხორციელებული აქტივობების ინსპექტირება. თუმცა, თუ შემსყიდველ ორგანიზაციას სურს ამ უფლებამოსილებით სარგებლობა, მან შესყიდვის პირობებში ინსპექტირების წესი იმგვარად უნდა განსაზღვროს, რომ არ შეიზღუდოს თავისუფალი მწარმოების პრინციპი და არ განხორციელდეს საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებებში გაუმართლებელი ჩარევა.⁵⁸

57 EU GPP criteria for indoor cleaning services, გვ.23, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/en.pdf, [06.05.2021].

58 სასურველია, რომ შემსყიდველმა ორგანიზაციამ, შემოწმების მექანიზმების შესახებ მითითება წინასწარვე გააკეთოს საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების პროექტში (რომელიც თავის მხრივ იქნება შესყიდვის პირობების შემადგენელი ნაწილი) და ეკონომიკური ოპერატორები თავიდანვე იქნებიან ინფორმირებულნი მოსალოდნელი პროცესების თაობაზე.

12.3. მწვანე კრიტერიუმები პრინტერებისთვის, კლოტერებისთვის, ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯებისთვის

წინამდებარე თავი შემუშავებულია ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობების, სახარჯი მასალებისა და ბეჭდვითი სერვისების სფეროში, ევროკავშირის მწვანე საჯარო შესყიდვების კრიტერიუმების შესაბამისად⁵⁹. აღნიშნული კრიტერიუმები ემსახურება შემსყიდველ ორგანიზაციათა მიერ შესყიდვის ობიექტების, კონკრეტულად კი გარემოზე ნაკლები ზემოქმედების მქონე პრინტერებისა და პლოტერების, აგრეთვე, ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯების მდგრადობის კრიტერიუმებით შესყიდვის გამართვებას. შემსყიდველ ორგანიზაციებს ეძლევათ რეკომენდაცია, პრინტერებისა და პლოტერების, აგრეთვე, ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯების შესყიდვისას, წინადადებების წარსადგენად ან/და დიალოგში/მოლაპარაკებაში მონაწილეობის მისაღებად მოწვევის გამოქვეყნებამდე, გადაამოწმონ მათ მიერ შესყიდვის პირობებში განსაზღვრული სპეციფიკური დეტალების მქონე ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობებისა თუ სახარჯი მასალების ხელმისაწვდომობა ბაზარზე.

პროდუქტთა ჯგუფი — „ფოტო ასლების გადასაღები მოწყობილობები და სახარჯი მასალები“, მოიცავს პრინტერებსა და პლოტერებს, ტონერიან და მელნის/საღებავის კარტრიჯებს. აღნიშნული პროდუქტთა ჯგუფი ზოგადად მოიაზრებს:

- **ვიზუალიზაციის მოწყობილობებს**, როგორებიცაა პრინტერები, რომლებიც გამიზნულია საოფისე და ადგილობრივი გამოყენებისთვის და რომელთა ფუნქციაა ფოტო გამოსახულების ან ქალაქის ქსეროასლის ბეჭდვა ან/და ციფრული სურათის ბეჭდვა, სკანირების ან/და კოპირების საშუალებით⁶⁰
- **სახარჯ მასალებს**, როგორებიცაა ვიზუალიზაციის მოწყობილობის პროდუქტის ფუნქციონირებისთვის აუცილებელი ე.წ. შეცვლადი მასალები, რომლებიც ექვემდებარება შეცვლას ან/და შევსებას, საბოლოო მომხმარებლის ან მომსახურების მიმწოდებლის მიერ ვიზუალიზაციის მოწყობილობის ნორმალური გამოყენებისას. წინამდებარე თავში მიმოხილული სახარჯი მასალები მოიცავს კონტეინერებს, რომელიც ინახავს ტონერს ან მელანს, რომელიც თავის მხრივ, საბოლოოდ აისახება გამოსახულებაში. ამასთან, კონტეინერები არ შეიცავს ინტეგრირებულ კომპონენტებს ან მოძრავ ნაწილებს, აგრეთვე, გამოსახულების პროდუქტის ფუნქციის განუყოფელ ან/და შემადგენელ ნაწილს⁶¹

აღნიშნულ შესყიდვის ობიექტთა ჯგუფიდან გამორიცხულია:⁶²

- ა) ციფრული დუბლიკატები
- ბ) საფოსტო მოწყობილობები
- გ) ფაქსიმილეს (ფაქსის) აპარატები

წინამდებარე თავში განხილული სარეკომენდაციო მითითებები ვრცელდება შემდეგ შესყიდვის ობიექტთა ნუსხაზე:

- პრინტერები და პლოტერები (CPV 30232100)
- ტონერიანი კარტრიჯები (CPV 30125100)
- მელნის/საღებავის კარტრიჯები (CPV 30192113)

59 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf, [06.05.2021წ].

60 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.4-5, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf, [06.05.2021წ].

61 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.4-5, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf, [06.05.2021წ].

62 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.4-5, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf, [06.05.2021წ].

ხელმისაწვდომ სამეცნიერო მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, პრინტერებისა და პლოტერების, აგრეთვე, ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯების ზემოქმედება, მათი მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის პერსპექტივიდან, შეჯამებულია წინამდებარე N3 ცხრილში⁶³.

N3 ცხრილში ასევე მოცემულია ევროკავშირის მწვანე საჯარო შესყიდვების მიდგომა, იმისათვის, რომ შემცირებულ ან შემსუბუქებულ იქნეს ამგვარი ზემოქმედება გარემოზე.⁶⁴

ცხრილი N3

ძირითადი გარემოსდაცვითი ასპექტები	მწვანე საჯარო შესყიდვების მიდგომა
<ul style="list-style-type: none"> პრინტერების, სკანერებისა და მულტიფუნქციური მოწყობილობების მიერ ელექტროენერჯის მოხმარება სახარჯი მასალების გამოყენება, კერძოდ, ქაღალდისა და კარტრიჯების გამოყენება პრინტერებისა და მულტიფუნქციური მოწყობილობების ფუნქციონირებისათვის პრინტერების, სკანერებისა და მულტიფუნქციური მოწყობილობების წარმოება, უფრო მეტად ენერგოეფექტური საქონლის შესაქმნელად (მაგალითად, როგორცაა ლაზერის ტექნოლოგიის გამოყენება) ამგვარი მოწყობილობების ნარჩენების არასათანადო განლაგებასთან ან/და განკარგვასთან დაკავშირებული პოტენციური რისკები საშიში ნივთიერებების შემცველობა მოწყობილობის გამოყენებისას წარმოქმნილი გაფრქვევები ქაღალდის ის ოდენობა, რაც დაკავშირებულია კარტრიჯებთან ურთიერთზემოქმედებით სასურველი ოდენობის ამობეჭდილი მასალის მისაღებად ნებისმიერი წარმოქმნილი ნარჩენების განთავსების ხარჯები 	<ul style="list-style-type: none"> ენერგოეფექტური პრინტერების, სკანერებისა და მულტიფუნქციური მოწყობილობების შესყიდვა მოწყობილობების შესყიდვა იმ ეკონომიკური ოპერატორებისაგან, რომლებიც ახორციელებენ საშიშ ნივთიერებათა შეზღუდული შემცველობების კონტროლს იმგვარი საქონლის შესყიდვა, რომელსაც აქვს საშიშ ნივთიერებათა დაბალი შემცველობა ან/და მცირე გაფრქვევის მაჩვენებელი და ამდენად, მათი ზემოქმედება გარემოზე მინიმალურია იმგვარი მოწყობილობების შესყიდვა, რომელიც აწყობილია იმგვარად, რომ შესაძლებელი იყოს მისი ძირითადი ნაწილების აღდგენა/შეკეთება სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის ფარგლებში, თითოეული მოწყობილობის ფუნქციონირების შეწყვეტის შედეგად, მის საბოლოო განადგურება/გადამუშავებასთან დაკავშირებული პრაქტიკის შემოღება, რაც პოზიტიურად იმოქმედებს გარემოზე, რესურსების აღდგენის თვალსაზრისით იმგვარი მოწყობილობის შესყიდვა, რომელიც უზრუნველყოფს მისი ფუნქციონირებისას გადამუშავებული ქაღალდისა და კარტრიჯის გამოყენებას ინფორმაციის მოთხოვნა გარემოსადმი მეგობრული შესრულების თაობაზე მოწყობილობის მწარმოებლის შესახებ ინფორმაციისა და მოწყობილობის ხარისხის დამადასტურებელი სერტიფიკატ(ებ)ის მოთხოვნა სახარჯი მასალების, მაგალითად, კარტრიჯის ნიმუშების წარმოდგენის მოთხოვნა კარტრიჯის ხარისხობრივი ტესტირების დამადასტურებელი ინფორმაციის/დოკუმენტაციის მოთხოვნის თაობაზე პირობა

ვიზუალაციზაციის მოწყობილობების (პრინტერების, პლოტერებისა და ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯების) შესყიდვისას, მდგრადი განვითარების მიზნის მისაღწევად, ზემოხსენებული ძირითადი და დამატებითი კრიტერიუმები, შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს საჯარო შესყიდვის პროცედურის სხვადასხვა ეტაპებზე.

63 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf [06.05.2021წ].

64 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.8, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf [06.05.2021წ].

საგულისხმოა, რომ ენერგოეფექტურობასთან დაკავშირებული პირობები, შესაძლებელია, გათვალისწინებულ იქნეს როგორც ძირითადი, ასევე დამატებითი კრიტერიუმების სახით. შემსყიდველი ორგანიზაცია უფლებამოსილია, ამგვარი პირობები განსაზღვროს შესყიდვის ობიექტის ტექნიკურ სპეციფიკაციებში, ხოლო ეკონომიკური ოპერატორი ასევე უფლებამოსილია, მინიმალური ენერგოეფექტურობის მოთხოვნასთან შესაბამისობის დასადასტურებლად, წარადგინოს ისეთი მონაცემები, რომელიც აკმაყოფილებს შესყიდვის ობიექტის ტექნიკურ სპეციფიკაციებში მითითებულ მინიმალურ მოთხოვნებს. მაგალითად, ეკონომიკურ ოპერატორს შეუძლია წარადგინოს წინადადება (პროდუქტი), რომელიც აკმაყოფილებს ENERGY STAR-ის უახლეს⁶⁵ სპეციფიკაციებს. მონაცემები, რომელიც რეგისტრირებულია ENERGY STAR-ის მონაცემთა ბაზაში ან აქვს შესაბამისი ეკოეტიკეტირების ტიპი I (ISO12024-ის შესაბამისად)⁶⁶ და აკმაყოფილებს მოთხოვნილ სპეციფიკაციებს ჩაითვლება შესაბამისად/მისაღებად. ასევე მისაღებია მწარმოებლის მიერ გაცემული ცნობა/განცხადება, რომელიც ადასტურებს შესყიდვის ობიექტის ზემოხსენებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობას. ამდენად, მისაღებია ისეთი მონაცემები, რომელიც აკმაყოფილებს ტექნიკური სპეციფიკაციების მოთხოვნებს და გააჩნია შესაბამისი – ევროკავშირის ან ეკვივალენტური ეტიკეტი, რომელიც აკმაყოფილებს ტექნიკური სპეციფიკაციებით განსაზღვრულ მინიმალურ მოთხოვნებს.

65 ახალი ENERGY STAR-ის გამოქვეყნების მიმდინარე წელს, იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს ENERGY STAR-ის მქონე მონაცემების ხელმისაწვდომობა ბაზარზე, ტექნიკურ სპეციფიკაციებში მიზანშეწონილია მიეთითოს, რომ შემსყიდველი ორგანიზაცია უახლესად განიხილავს მიმდინარე წლისა და წინა გამოქვეყნებულ სტანდარტს. აღნიშნულთან დაკავშირებით გთხოვთ იხილოთ: EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ. 16, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf [06.05.2021].

66 დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ იხილოთ: <https://www.iso.org/standard/72458.html> [31.10.2021].

პრინტერებისა და პლოტერების შესყიდვის პროცედურის თითოეულ ეტაპზე, ძირითადი ან დამატებითი მდგრადობის კრიტერიუმების გამოყენების რეკომენდაცია, მოცემულია წინამდებარე N4 ცხრილში.⁶⁷

ცხრილი N4

პრინტერები და კლოტერები	N	კრიტერიუმი	ძირითადი	დამატებითი
ეკონომიკური ოპერატორის შერჩავის კრიტერიუმები	1	მონყობილობაში შეზღუდულ ნივთიერებათა კონტროლის შესახებ პირობა		X
შესყიდვის ობიექტის ტექნიკური სპეციფიკაციები	1	ენერგოეფექტურობის მინიმალური მოთხოვნების თაობაზე პირობა.	X	X
	2	ავტომატური ორმხრივი ბეჭდვის შესახებ პირობა.	X	X
	3	რამდენიმე გამოსახულების ერთ გვერდზე ბეჭდვის/პრინტის ფუნქციის თაობაზე პირობა.	X	X
	4	მონყობილობის შესაძლებლობა, რომ მისი ფუნქციონირებისას გამოყენებულ იქნეს გადამუშავებადი ქაღალდი.	X	X
	5	მონყობილობის შესაძლებლობა, რომ მისი ფუნქციონირებისას გამოყენებულ იქნეს გადამუშავებული კარტრიჯი.	X	X
	6	გამოსაყენებელი მასალების შემცირებული ოდენობის შესახებ პირობა.		X
	7	მოსმარების შედეგად გადამუშავებადი პლასტმასის გამოყენების შესახებ ინფორმაციის წარდგენის თაობაზე პირობა.		X
	8	სათადარიგო ნაწილების ხელმისაწვდომობის პირობა.	X	X
	9	მონყობილობის დიზაინი, დაშლისა და შეკეთების შესაძლებლობის თვალსაზრისით.	X	X
	10	გადამუშავების შესაძლებლობისთვის საჭირო დიზაინი.	X	X
	11	მონყობილობის შემადგენლობის ემისია.	X	X
	12	ხმაურის ემისია.	X	X
	13	საყურადღებო ნივთიერებების შემადგენლობა მონყობილობაში.		X
	14	საშიშ ნივთიერებათა შემცველობა.		X
	15	მიკროპროგრამული უზრუნველყოფის, პროგრამულ-აპარატული საშუალებებისა თუ ჩაშენებული პროგრამების განახლების კონტროლის შესახებ პირობა.		X
	16	პირობა მონყობილობის გარანტიისა და სერვისის მომსახურებების შესახებ.	X	X
საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები	1	ვიზუალიზაციის მონყობილობის ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესების შესახებ პირობა. (წინამდებარე ცხრილის N1 ტექნიკური სპეციფიკაციებით განსაზღვრული პირობის მიღმა).	X	X
	2	უფრო ხანგრძლივი გარანტიები.	X	X
	3	ყველაზე ხანგრძლივი გარანტია.	X	X
	4	პირობა იმის თაობაზე, რომ ეკონომიკური ოპერატორის მიერ განხორციელდეს უსასყიდლო ტრანსპორტირება, (მის ან მისი ქვეკონტრაქტორის მიერ) შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ გამოყენებული ვიზუალიზაციის მონყობილობებისა, იმისათვის, რომ ამგვარი მონყობილობები ან მისი ნაწილები იქნეს გადამუშავებული, მათ შორის, ხელახლა გამოყენების მიზნით (თუკი ეს შესაძლებელია).	X	
	5	სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის ფარგლებში, თითოეული მონყობილობის ფუნქციონირების შეწყვეტის შედეგად, მის საბოლოო განადგურებასთან ან/და გადამუშავებასთან დაკავშირებული მენეჯმენტის სისტემის არსებობის შესახებ პირობა.		X
საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების პირობები	1	პირობა ვიზუალიზაციის მონყობილობის ხელახლა გამოყენების ან/და გადამუშავების აქტივობების შესახებ მოხსენების თაობაზე.	X	X

67 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.9-10, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment, [06.05.2021].

ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯების შესყიდვის პროცედურის თითოეულ ეტაპზე, ძირითადი ან დამატებითი კრიტერიუმების გამოყენების რეკომენდაცია, მოცემულია ქვემოთ მოცემულ N5 ცხრილში.⁶⁸

ცხრილი N5

ტონერიანი და მელნის/საღებავის კარტრიჯები	N	კრიტერიუმი	ძირითადი	დამატებითი
შესყიდვის ობიექტის ტექნიკური სპეციფიკაციები	1	პირობა კარტრიჯის ან/და კონტეინერის 1 გვერდზე ბეჭდვის რესურსის/უნარის/მოცულობის შესახებ.	X	X
	2	სახარჯი მასალების რესურსების ეფექტიანობის შესახებ პირობა.		X
	3	სახარჯ მასალებში საშიში ნივთიერებების შემცველობის შესახებ პირობა.		X
	4	პირობა ხელახლა გამოყენების ან/და გადამუშავებისთვის ან ხელახლა დიზაინის წარმოების შესახებ.	X	X
	5	პირობა სახარჯი მასალების ხარისხის შესახებ.	X	X
	6	პირობა იმის თაობაზე, რომ ეკონომიკური ოპერატორის მიერ განხორციელდეს უსასყიდლო ტრანსპორტირება, (მის ან მისი ქვეკონტრაქტორის მიერ) შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ გამოყენებული კარტრიჯებისა და კონტეინერებისა, იმისათვის, რომ ამგვარი მოწყობილობები ან მისი ნაწილები იქნეს გადამუშავებული, მათ შორის, ხელახლა გამოყენებისათვის.	X	X
საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები	1	ფოტო ასლების გადასადები აპარატურის რესურსების ეფექტიანობის შესახებ პირობა.	X	X
	2	ხელახლა გამოყენების ან/და ხელახლა წარმოების ხელშეწყობის შესახებ პირობა.	X	X
	3	სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის ფარგლებში, თითოეული კარტრიჯის ფუნქციონირების შეწყვეტის შედეგად, მის საბოლოო განადგურებასთან ან/და გადამუშავებასთან დაკავშირებული მენეჯმენტის საკითხების შესახებ პირობა.	X	X
საჯარო შესყიდვის ხელშეკრულების პირობები	1	მიწოდებული სახარჯო მასალების გადამუშავების ან/და ხელახლა გამოყენების შესახებ მოხსენების პირობა.	X	X

68 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, გვ.11, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment [06.05.2021].

13. სხვადასხვა ქვეყანაში მდგრადი შესყიდვების გამოყენების პრაქტიკული მაგალითები

1. პრაქტიკული მაგალითი N1 — მწვანე დეზინფორმაციის თავიდან აცილება სხვადასხვა ქვეყანაში⁶⁹

სულ უფრო და უფრო მეტი კომპანია საკუთარ თავს რეკლამას უკეთებს, რომ თითქოსდა ის ბაზარზე ოპერირებს, როგორც მწვანე ან მდგრადი კომპანია, თუმცა აღნიშნულის დასადასტურებლად ყოველთვის არ მოიპოვება შესაბამისი მტკიცებულებები. მაგალითად, მიმწოდებლებმა შეიძლება განაცხადონ, რომ მათ გააჩნიათ ენერგოეფექტურობის მაღალი დონე ან შესაძლებელია ისინი ყურადღებას ამახვილებდნენ გარემოს შედარებით უმნიშვნელო ზემოქმედებაზე და აცხადებდნენ რომ მწვანე/გარემოსადმი მეგობრულ კომპანიას წარმოადგენენ. ამ მიზეზების გამო მნიშვნელოვანია, რომ:

- შესყიდვის პროცედურის გამოცხადებამდე გაეცნოთ განზრახული შესყიდვის გარემოზე ზემოქმედებას
- ტექნიკური სპეციფიკაციები დაეფუძნოს პროდუქტის მთლიანი სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში გარემოზე ზემოქმედებას (მაგალითად მესამე მხარის მიერ შესაბამისი გარემოსდაცვითი ეტიკეტის ქონას)
- მოთხოვნილ იქნეს ეკონომიკური ოპერატორის მიერ დასახელებული გარემოსდაცვითი შესრულების შესახებ შესაბამისი მტკიცებულებები

2. პრაქტიკული მაგალითი N2 — ეკოეტიკეტის კრიტერიუმებზე მითითება —კოლდინგი, დანია⁷⁰

დანიის ქალაქი კოლდინგი საკმაოდ დიდი წარმატებით ახორციელებს სხვა ეტიკეტებთან ერთად ევროკავშირის ეკოეტიკეტების კრიტერიუმების ინტეგრირებას მისი შესყიდვების პროცესში. ეკოეტიკეტებიდან შესაბამისი კრიტერიუმები პირდაპირ გათვალისწინებულია ტექნიკურ სპეციფიკაციებში ან/და საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში. დადგინდა, რომ ეკოეტიკეტირების სერტიფიკატის ასლი სრულად ადასტურებს კრიტერიუმებთან შესაბამისობას. ამასთან, ალტერნატიული დოკუმენტაციაც ასევე მიიღება. ეკოეტიკეტირების კრიტერიუმით ჩატარებული ბოლოდროინდელი ტენდერები მოიცავს დასუფთავების პროდუქტებს, საბეჭდო ქაღალდს, უნიფორმებს, სამრეცხაო მომსახურებებს (გამოყენებული სარეცხი საშუალებებისთვის), პრინტერის მომსახურებებს (გამოყენებული ქაღალდისთვის), შესაფუთ ქაღალდს და სატრანსპორტო საშუალებების მომსახურებებს (გამოყენებული ზეთისთვის).

69 წყარო: EC Guide „Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement“, 3rd edition, გვ. 32.

70 წყარო: EC Guide „Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement“, 3rd edition, გვ. 37.

3. პრაქტიკული მაგალითი N3 — სოციალური კრიტერიუმების გამოყენება შესყიდვის პროცედურის ყველა ეტაპზე, ბასკეთი, ესპანეთი⁷¹

ბასკეთის მთავრობის ადმინისტრაციამ შეიმუშავა ერთგვარი ინსტრუქცია სოციალურ, გარემოსდაცვით და საჯარო შესყიდვებში სხვა საჯარო პოლიტიკის კრიტერიუმების ინტეგრირებისათვის. ინსტრუქციაში მოცემულია, რომელი სოციალური და გარემოსდაცვითი კრიტერიუმები და როგორ უნდა იქნეს მხედველობაში მიღებული რეგიონში საჯარო შესყიდვის განხორციელებისას.

ინსტრუქციის მთავარი მიზანი: ბასკეთში, საჯარო უწყებების მიერ მხედველობაში იქნეს მიღებული სოციალური და გარემოსდაცვითი საკითხები (რომლებიც მდგრადობის მიდგომის ნაწილია), საჯარო შესყიდვებში სხვა საჯარო პოლიტიკის საკითხებთან ერთად.

შეფასება და მონიტორინგი: ბასკეთის მთავრობის შრომის, სოციალური უზუნველყოფის, სოციალური საკითხებისა და გარემოს დეპარტამენტები პერიოდულად აფასებენ ხელშეკრულებების შესრულებას. შეფასება მოიცავს სპეციფიკაციების ფორმულირებას, თუ როგორ არის აღნიშნული სპეციფიკაციები გამოყენებული გამარჯვებულად გამოვლენისა და ხელშეკრულების შესრულების პროცესში.

ტექნიკური სპეციფიკაციები: ინსტრუქცია იძლევა რეკომენდაციას, ინტეგრირებულ იქნეს ხელმისაწვდომობასა და დიზაინთან დაკავშირებული ყველა მოთხოვნა ტექნიკურ სპეციფიკაციებში.

საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმები: თუ გამოიყენება ერთზე მეტი საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმი, აღნიშნული კრიტერიუმები უნდა მოიცავდეს, რომ პროდუქტები და სერვისები იყოს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის თავსებადი/ხელმისაწვდომი (ყოველთვის როდესაც ამგვარი ადაპტაცია აღემატება კანონით განსაზღვრულ მინიმუმ მოთხოვნებს). თუ მოწყვლადი ჯგუფები არიან თავად ხელშეკრულების საგნით განსაზღვრული მომსახურების ბენეფიციარები, სოციალური საჭიროებების შესრულებასთან დაკავშირებული მახასიათებლები განსაზღვრული იქნება საუკეთესო წინადადების გამოვლენის კრიტერიუმებში.

ხელშეკრულების შესრულების დებულებები: ინსტრუქცია მოითხოვს, რომ ხელშეკრულება შეიცავდეს ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებულ პირობებს, გარემოსდაცვით, სოციალურ და საჯარო პოლიტიკასთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებთან მიმართებით. ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული აღნიშნული სპეციალური დებულებების მიზანია გარემოს, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვა, მოწყვლად ჯგუფთა დასაქმების ხელშეწყობა, შრომის ბაზარზე გენდერული უთანასწორობის აღმოფხვრა და უმუშევრობასთან ბრძოლა.

ბასკეთში ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული დებულებების მაგალითები:

- იმ უმუშევართა სამუშაო ადგილებით უზრუნველყოფა, რომელთაც უჭირთ დასაქმება: ამ მიზნით, ინსტრუქცია განსაზღვრავს, რომ დასაქმებული პერსონალის რაოდენობიდან კონკრეტული პროცენტული კვოტა უნდა დაეთმოს მოწყვლად ჯგუფებს, როგორებიცაა: უმუშევარი პირები, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები, ხანგრძლივად უმუშევარი, 30 წელს გადაცილებული ქალები, ოჯახური ძალადობის მსხვერპლები, ფსიქიკურად დაავადებული პირები, უმუშევარი მარტოხელა მშობლები, 6 თვეზე დიდხანს უმუშევარი ემიგრანტები, ხანგრძლივად (1 წელზე დიდხანს) უმუშევარი პირები და უმუშევარი ახალგაზრდა ადამიანები.
- დასაქმების ხარისხი და ძირითადი შრომითი უფლებები: ხელშეკრულების მხარემ უნდა უზრუნველყოს შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) ძირითად შრომის სტანდარტებთან შესაბამისობა ხელშეკრულების შესრულებისას, იმ დასაქმებულებთან მიმართებით, რომლებიც მიწოდების ჯაჭვის ფარგლებში ამზადებენ პროდუქტს (ხელშეკრულების საგანს).
- ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული დებულებები სამშენებლო სამუშაოსა და მომსახურების ხელშეკრულებებში.

71 წყარო: EC Guide „Buying Social: A Guide to Taking into Account of Social Considerations in Public Procurement“, გვ.21.

4. პრაქტიკული მაგალითი N4 – სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის გამოყენება – ბაია მარე, რუმინეთი⁷²

ბაია მარეს საკრებულომ გამოაცხადა ტენდერი 30 EEV (Enhanced Environmentally Friendly Vehicles - გაუმჯობესებული ეკოლოგიური მარჯვენებლების მქონე სატრანსპორტო საშუალებები) სტანდარტის ავტობუსისა და 8 ტროლეიბუსის ლიზინგისათვის. შესყიდვისას სასიცოცხლო ციკლის დანახარჯის მიდგომის მოდელი იქნა გამოყენებული, რომელიც ითვალისწინებდა შეძენის ფასს, საწვავის მოხმარებას, ფუნქციონირებისა და ოპერაციულ ხარჯებს. აღსანიშნავია, რომ ჯამში შესყიდვის საწყისი ღირებულება უფრო მაღალი იყო ვიდრე წინა შესყიდვისას, თუმცა ეს ნაწილობრივ კომპენსირებულ იქნება ახალი ტრანსპორტის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული უფრო დაბალი ხარჯებით. აღნიშნული ავტობუსები რუმინეთის მიერ EEV სტანდარტის მქონე პირველი ავტობუსები იყო, რომელთაც სათბური გაბების გაცილებით დაბალი მარჯვენებელი ჰქონდა, ვიდრე წინა, საწვავზე მომუშავე ავტობუსებს.

5. პრაქტიკული მაგალითი N5 – შეუსაბამოდ დაბალი ფასის მქონე წინადადების წინააღმდეგ ბრძოლა – ანჟე, საფრანგეთი⁷³

ვილა დე ანჟემ შენიშნა, რომ დასუფთავების სექტორში მომუშავეებს აქვთ საკმაოდ დატვირთული გრაფიკები. ამდენად, შეთავაზება, რომელიც ეკონომიკურად უკიდურესად მიმზიდველი იყო, რამდენადაც ის ითვალისწინებდა მომუშავეთა უფრო ცოტა ოდენობას, ვიდრე ზედაპირების დასუფთავებისათვის იყო შესაფერისი, საშუალო ხარისხთან მიმართებით ჩაითვლება შეუსაბამოდ დაბალი ფასის მქონედ და იქნება ტენდერიდან დისკვალიფიცირებული, თუ ეკონომიკური ოპერატორი ვერ შეძლებს ახსნას, თუ ასეთი დაბალი ფასის გათვალისწინებით როგორ იქნება გარანტირებული შესაბამისი სპეციალურ კანონებთან შესაბამისობა (როგორებიცაა კანონები დღის განმავლობაში სამუშაოს მაქსიმალური საათების ოდენობის შესახებ).

72 წყარო: EC Guide „Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement”, 3rd edition, გვ. 56.

73 წყარო: EC Guide „Buying Social: A Guide to Taking into Account of Social Considerations in Public Procurement”, გვ.4.

14. დასკვნები

ამრიგად, საქართველოს მდგრადი საჯარო შესყიდვების წინამდებარე სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს მდგრადი შესყიდვების შესახებ შემსყიდველი ორგანიზაციების ცნობიერების ამაღლებას, მდგრადი შესყიდვების იმპლემენტაციისას, საკუთარი უფლებამოსილებების ეფექტურად განხორციელების უზრუნველსაყოფად. ამასთან, საქართველოს მდგრადი შესყიდვების სახელმძღვანელო დაეხმარება ეკონომიკურ ოპერატორებს წარმოებისას გარემოსდაცვითი მოთხოვნების დაკმაყოფილებაში, იმისათვის რომ საჯარო შესყიდვებში დააკმაყოფილონ შემსყიდველი ორგანიზაციების მოთხოვნები. ხაზი უნდა გაესვას, რომ „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონი და შემუშავებული დადგენილების პროექტი ქმნის მდგრადი საჯარო შესყიდვების იმპლემენტაციის ერთგვარ სამართლებრივ საფუძველს, რაც თავის მხრივ, მისცემს შემსყიდველ ორგანიზაციებს მდგრადობაზე ორიენტირებული შესყიდვების განხორციელების მოტივაციას.

აღსანიშნავია რომ პრიორიტეტიზაციის შედეგად, დასუფთავების პროდუქტები, პრინტერები, პლოტერები, ტონერიანი და საღებავის კარტრიჯები იქნა იდენტიფიცირებული საქართველოში მდგრადი შესყიდვების იმპლემენტაციისათვის. შესაბამისად, მდგრადი შესყიდვების პრაქტიკაში განხორციელება (მდგრადი შესყიდვების საპილოტე ტენდერების მეშვეობით) გამოავლენს საქართველოს შემსყიდველი ორგანიზაციების პრაქტიკულ საჭიროებებსა და მოთხოვნებს. ამასთან, მდგრადი შესყიდვების საპილოტე ტენდერების იმპლემენტაცია შესაძლებლობას მოგვცემს, გავაანალიზოთ შედეგები და მოვახდინოთ შესაძლო ხარვეზების იდენტიფიცირება. ამგვარი ანალიზის შედეგები შესაძლებლობას მოგვცემს გავაუმჯობესოთ, როგორც მდგრადი შესყიდვების სახელმძღვანელო და შემუშავებული რეკომენდაციები, ასევე მდგრადი შესყიდვების ტენდერების მონიტორინგის სისტემა.

ამასთან, საჯარო უწყებების გაზრდილი მოთხოვნა „მწვანე“ პრინტერებსა და პლოტერებზე, სახარჯ მასალებზე და დასუფთავების პროდუქტებზე გაზრდის ამგვარი პროდუქტების წარმოებას. აღნიშნული, თავისი მხრივ, შესაძლებელია განხილულ იქნეს როგორც ქვეყნის ეკონომიკის „გამწვანებისკენ“ გადადგმული ერთ-ერთი ნაბიჯი.

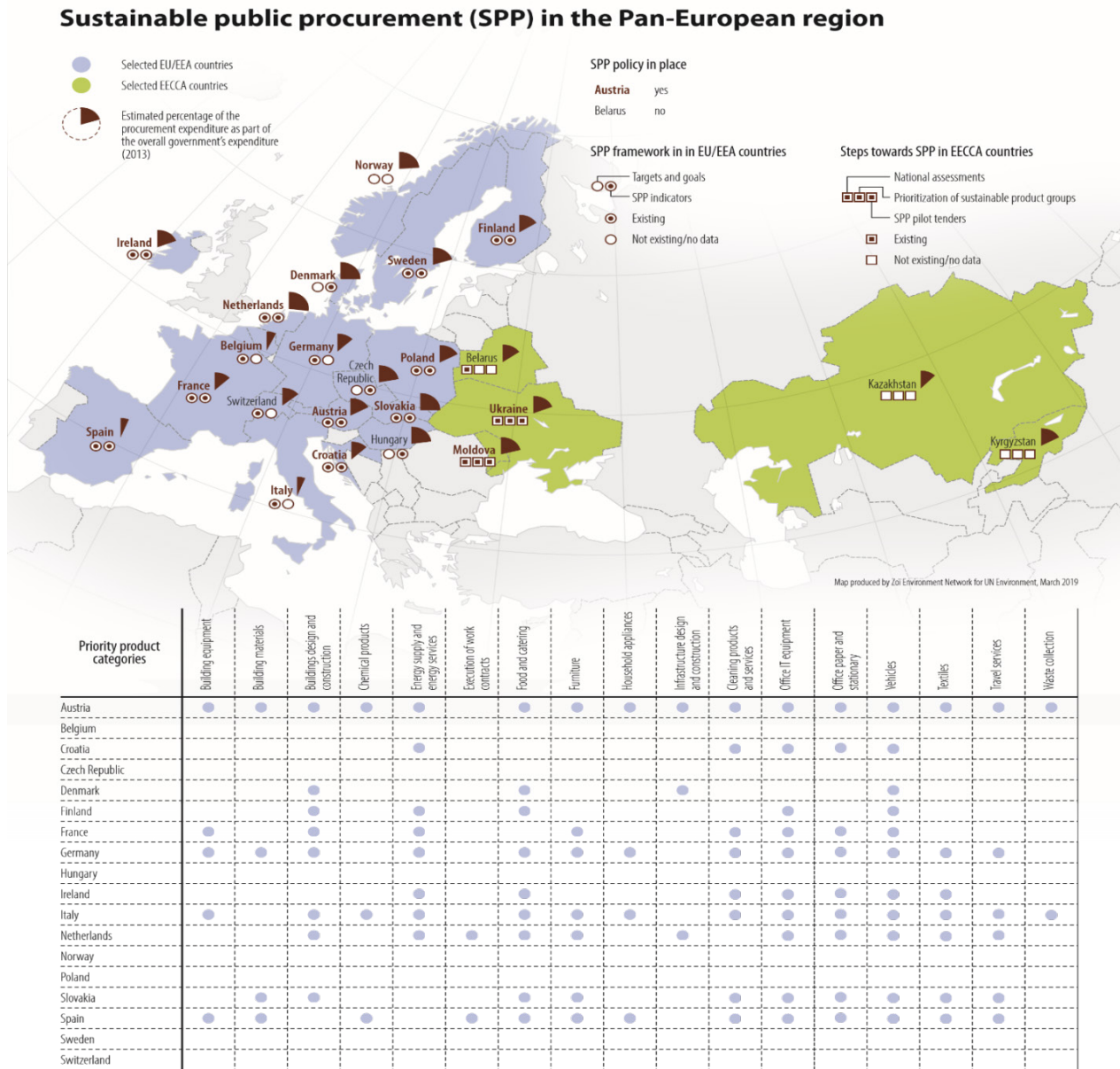
ამდენად, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა დეტალურად და ნათლად უნდა ჩამოაყალიბონ მდგრადი შესყიდვების განხორციელების დროს მიღწეული შედეგები და წარმოშობილი პრობლემები, იმისათვის, რათა შემდგომში კიდევ უფრო მეტად დაიხვეწოს მდგრადი შესყიდვების რეგულაციები, რათა მიღწეულ იქნეს მდგრადი შესყიდვებისა და მდგრადი განვითარების მიზნები.

15. ბიბლიოგრაფია

- 1 საქართველოს კონსტიტუცია;
- 2 ერთის მხრივ, საქართველოსა და მეორეს მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება;
- 3 „მდგრადი განვითარების მიზნების ეროვნული დოკუმენტის თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 12 ნოემბრის N2328 განკარგულება, ხელმისაწვდომია: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4732470?publication=0> [23.08.2021];
- 4 „საჯარო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონი;
- 5 „საჯარო შესყიდვის განხორციელებისას მდგრადი განვითარების მიზნის მისაღწევად გასატარებელი აუცილებელი ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი;
- 6 პროკრედიტ ბანკი, პროკრედიტ ეკო მდგრადი მომწოდებლები, საინფორმაციო ბროშურა, 2021წ/II კვ., ხელმისაწვდომია: https://commersant.ge/img/pdf/Q2_2021_Newsletter_Geo.pdf [24.08.2021];
- 7 Procuring the Future – the report of the UK Sustainable Procurement Task Force, June, 2006;
- 8 Buying green!, A handbook on green public procurement 3rd Edition, European Union, 2016, ხელმისაწვდომია: <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/Buying-Green-Handbook-3rd-Edition.pdf> [23.08.2021];
- 9 EC Guide „Buying Social: A Guide to Taking into Account of Social Considerations in Public Procurement“, ხელმისაწვდომია: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45767> [23.08.2021];
- 10 მდგრადი განვითარების მიზნები, ხელმისაწვდომია: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals> [23.08.2021];
- 11 EU GPP criteria for indoor cleaning services, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/en.pdf [23.08.2021];
- 12 EU green public procurement criteria for imaging equipment, consumables and print services, ხელმისაწვდომია: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/20032020_EU_GPP_criteria_for_imaging_equipment_2020.pdf [23.08.2021];
- 13 2017 Global Review on Sustainable Public Procurement (for EU/EEA); UN Environment’s intelligence from implementation of the EaP GREEN*, UNDA SPP** and EU4Environment*** projects (for EECCA);
- 14 European Commission (2008), Communication “Public procurement for a better environment”, European Union, Brussels, ხელმისაწვდომია: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF> [31.10.2021];
- 15 ClientEarth (2011), Identifying Opportunities for Sustainable Public Procurement. Briefing No.4: Clarifying the Link to the Subject Matter for Sustainable Procurement Criteria. ხელმისაწვდომია: <https://www.documents.clientearth.org/wp-content/uploads/library/2011-10-01-briefing-no.-4-clarifying-the-link-to-the-subject-matter-for-sustainable-procurement-criteria-ce-en.pdf> [31.10.2021].

16. სასარგებლო წყაროები

- 16 UNEP 2021, Sustainable Public Procurement: How to Wake the Sleeping Giant! Introducing the United Nations Environment Programme's Approach, ხელმისაწვდომია: <https://www.unep.org/resources/publication/second-edition-unepps-sustainable-public-procurement-guidelines> [04.11.2021];
- 17 Medyna, G., De Almeida Ferreira Neto, B., Kowalska, M., De Oliveira Gama Caldas, M. and Wolf, O., Revision of EU Green Public Procurement Criteria for Indoor Cleaning Services: Technical Report, EUR 29417 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-96859-4, doi:10.2760/718593, JRC113795;
- 18 Kaps Renata, Vidal-Abarca-Garrido Candela, Gama-Caldas Miguel, Maya-Drysdale Larisa, Viegand Jan and Wood Jonathan, Revision of the EU Green Public Procurement (GPP) Criteria for imaging equipment. Final Technical Report: Final criteria, EUR 30481 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-26941-0, doi:10.2760/02995, JRC121607;
- 19 Nordic Council of Ministers (2021). Sustainable Public Procurement and the Sustainable Development Goals, ხელმისაწვდომია: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1554600/FULLTEXT01.pdf> [23.08.2021];
- 20 European Commission (2019). Buying for social impact Good practice from around the EU, ხელმისაწვდომია: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3498035f-5137-11ea-aece-01aa75ed71a1> [23.08.2021];
- 21 EcoVadis (2019) Toward Sustainable Public Procurement - A Best Practice Guide, ხელმისაწვდომია: <https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/ecovadis-public-procurement-guidelines-v6.pdf> [23.08.2021];
- 22 United Nations Environment Programme (2017). Guidelines for Providing Product Sustainability Information, ხელმისაწვდომია: https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/guidelines_for_providing_product_sustainability_information_ciscp_2017_revised.pdf [23.08.2021];
- 23 Nordic Council of Ministers (2017). Circular Public Procurement in the Nordic Countries, ხელმისაწვდომია: <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1092366/FULLTEXT01.pdf> [23.08.2021];
- 24 Nordic Council of Ministers (2017). Nordic Guidelines – Green Public Procurement, How to use environmental management systems and ecolabels in EU tenders, ხელმისაწვდომია: <https://www.norden.org/en/publication/nordic-guidelines-green-public-procurement> [23.08.2021];
- 25 ICLEI European Secretariat GmbH, Freiburg, Germany (2016). The Procura+Manual A Guide to Implementing Sustainable Procurement 3rd Edition, ხელმისაწვდომია: https://procuraplus.org/fileadmin/user_upload/Manual/Procuraplus_Manual_Third_Edition.pdf [23.08.2021];
- 26 United Nations Environment Programme (2012). The Impacts of Sustainable Procurement – Eight Illustrative Case Studies, ხელმისაწვდომია: <https://www.oneplanetnetwork.org/resource/impacts-sustainable-public-procurement-eight-illustrative-case-studies> [23.08.2021];
- 27 United Nations Environment Programme (2012). Sustainable Public Procurement Implementation Guidelines Introducing UNEP's Approach, ხელმისაწვდომია: https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/sustainable_public_procurement_implementation_guidelines.pdf [23.08.2021].

Prioritization of sustainable product groups in EECCA countries (selected products)

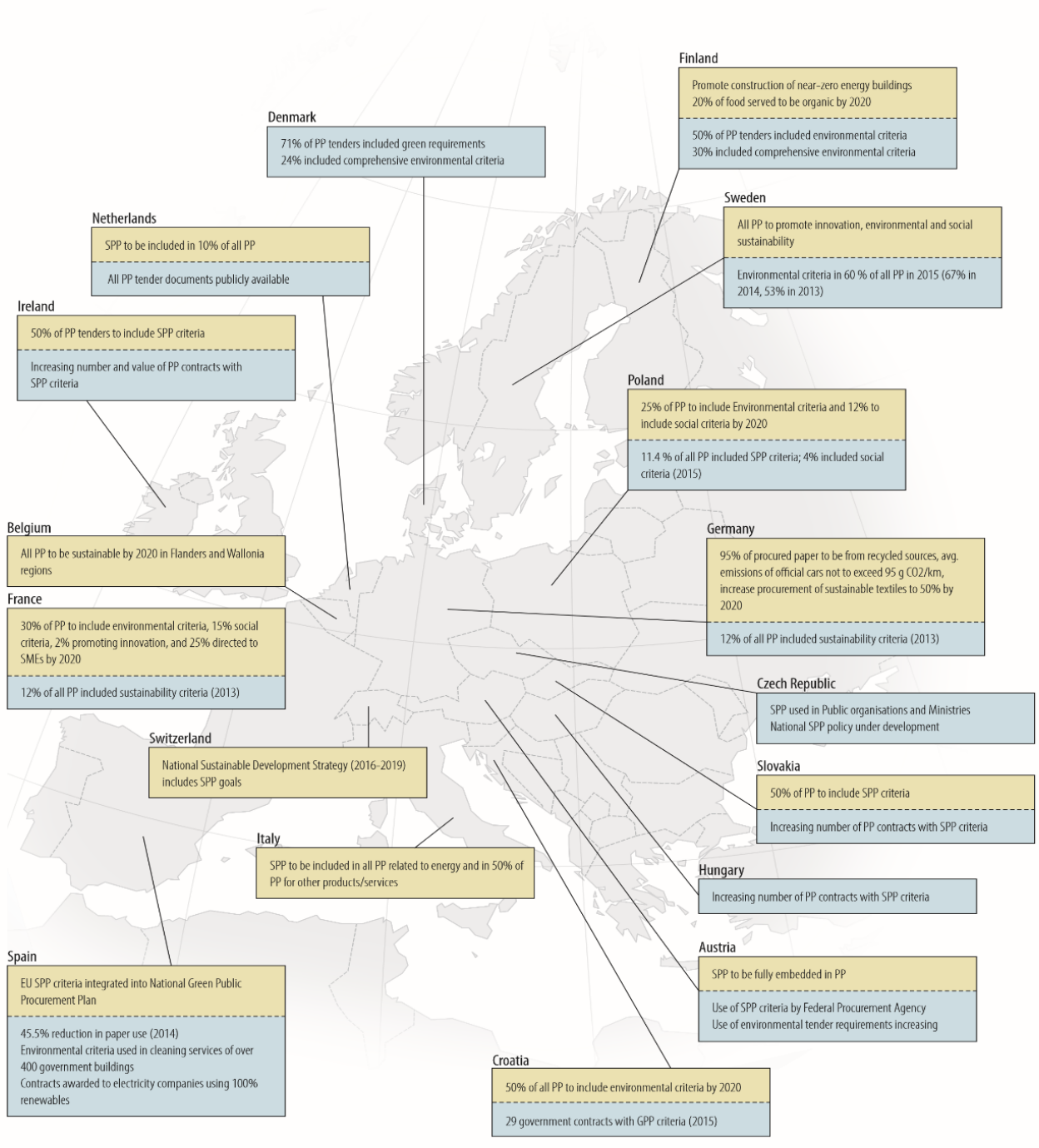
Moldova	Organic fruits/vegetables, eco-efficient doors/windows
Ukraine	Thermal insulation materials, paints, household cleaning products, building materials, lighting/electronics, paper, textiles, cleaning services

Source: 2017 Global Review on Sustainable Public Procurement (for EU/EEA); UN Environment's intelligence from implementation of the EaP GREEN*, UNDA SPP** and EU4Environment*** projects (for EECCA)

* European Union funded programme "Greening Economies in the European Union's Eastern Neighbourhood", (<http://www.green-economies-eap.org>)

** UN Development Account project "Enhancing sustainable public procurement for the regional transition to inclusive green economy in Eastern Europe, Caucasus and Central Asia (EECCA)" *** European Union for Environment programme

დანართი N2 – მდგრადი განვითარების მიზნები/ინდიკატორები

Country
Targets and goals
SPP achievements/indicators

შენიშვნები

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
Project funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების ხელმოწერით საქართველომ, ახლანდელი და მომავალი თაობების კეთილდღეობისათვის, აიღო მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის ვალდებულება და ხაზი გაუსვა ვაჭრობასთან დაკავშირებულ შრომითი და გარემოსდაცვითი საკითხების მნიშვნელობას. აღნიშნული ვალდებულება, მათ შორის, მოიცავს საერთაშორისო ვაჭრობის განვითარების ხელშეწყობას, მდგრადი განვითარების ძირითადი ამოცანების განსახორციელებლად.

ხსენებული ვალდებულების შესასრულებლად, 2020 წლის აგვისტოს თვიდან, საქართველოში მდგრადი საჯარო შესყიდვების ეროვნულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში იმპლემენტაციისათვის არაერთი აქტივობა განხორციელდა. წინამდებარე სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს მდგრადი საჯარო შესყიდვების შესახებ შემსყიდველი ორგანიზაციებისა და ეკონომიკური ოპერატორების ცნობიერების ამაღლებას, ქვეყანაში მდგრადი საჯარო შესყიდვების ეფექტური იმპლემენტაციის უზრუნველსაყოფად. მდგრადი საჯარო შესყიდვების იმპლემენტაციის შედეგად, შემსყიდველი ორგანიზაციების მიერ საჯარო სახსრების მდგრადი, რაციონალური და პასუხისმგებელი ხარჯვა, მაგალითის მიმცემი გახდება ეკონომიკური ოპერატორებისათვის მდგრადი პოლიტიკის გამოყენების, აგრეთვე, გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების მისაღწევად და მისცემს მათ ახალი ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების გამოყენების მოტივაციას.

აღნიშნული აქტივობები განხორციელდა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული EU4Environment პროგრამის ფარგლებში, გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამის (UNEP) მხარდაჭერით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს აქტიური თანამშრომლობით, ეროვნული და საერთაშორისო ექსპერტების ჩართულობით.

Action implemented by:

